

Vlaams
Parlement

vergadering **C29 – BIN3**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme

van 6 november 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Khadija Zamouri tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de voorstellen tot een resultaatsverbintenis bij het inburgeringstraject - 102 (2012-2013)	3
Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, en tot de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gratis tolkentelefoon - 134 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het feit dat huisartsen vanaf 2013 zelf moeten opdraaien voor de kosten als ze een beroep doen op de tolkentelefoon Ba-bel - 137 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het invoeren van een gebruikersvergoeding voor de Vlaamse Tolkentelefoon - 150 (2012-2013)	9
Vraag om uitleg van mevrouw Patricia De Waele tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de onverklaarbaar hoge stemuitslag van bepaalde kandidaten van de lokale verkiezingen en de uitspraken van staatssecretaris Bogaert over de werking van de nieuwe stemcomputers - 124 (2012-2013)	
Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de meest recente evoluties in het dossier rond het elektronisch stemmen - 146 (2012-2013)	18
Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het aanstellen van een schepen voor Vlaamse Aangelegenheden - 155 (2012-2013)	30
Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over financiële steun van de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe aan Franstalige UF-gekozenen in Zaventem - 167 (2012-2013)	35

■

Voorzitter: mevrouw Linda Vissers, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van mevrouw Khadija Zamouri tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de voorstellen tot een resultaatsverbintenis bij het inburgeringstraject - 102 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Voorzitter, Vlaams volksvertegenwoordiger Homans heeft op 6 oktober 2012 in De Morgen gemeld dat ze een taalttest aan het eind van de inburgeringscursus verplicht wil maken. De N-VA vraagt aan de inburgeringscursus een resultaatsverbintenis en niet langer een inspanningsverbintenis te koppelen.

Tijdens de vergadering van de commissie Binnenlands Bestuur van 14 juni 2012 heb ik de minister gevraagd of hij het wenselijk achtte aan het inburgeringstraject een resultaatsverbintenis te koppelen. Hij heeft toen geantwoord dat de resultaatsverbintenis niet in het Vlaams regeerakkoord staat. Bovendien heeft hij opgemerkt dat een resultaatsverbintenis moeilijk in de praktijk kan worden gebracht. De Vlaamse overheid beschikt immers niet over alle instrumenten. De minister heeft zich tevens de vraag gesteld welke sanctie de overheid kan opleggen aan iemand die niet slaagt. Er bestaat immers geen herexamen. De minister heeft in dat verband ook Nederland als voorbeeld aangehaald. In Nederland wordt het slagen op de test aan de verblijfsvergunning gekoppeld. In België is dit echter een federale bevoegdheid.

De minister heeft toen ook laten weten dat hij veeleer naar de effecten en niet naar eventuele sancties kijkt. Hij heeft aangekondigd dat een onderzoek naar de effecten van het Vlaams inburgeringsbeleid op de bredere samenleving zou worden uitgevoerd. Dit onderzoek, dat binnen de werking van het Europees Integratiefonds past, zou vanuit het beleidsdomein Inburgering worden gefinancierd en zou ons een beter inzicht in de verwachtingen van de maatschappelijke sectoren ten aanzien van het inburgeringstraject bieden. De resultaten van dit onderzoek zouden midden 2012 beschikbaar zijn.

Het werkveld in een aantal centrumsteden pleit voor een koppeling van een resultaatsverbintenis aan het taaltraject. Ik gebruik liever de term 'werkveld' dan de term 'middenveld'. Maatschappelijk bekeken, lijkt de koppeling in elk geval aan belang te winnen.

Minister, acht u het, in het licht van de roep vanuit het werkveld om een dergelijke resultaatsverbintenis bij de inburgering, mogelijk hier werk van te maken, ondanks het feit dat dit punt geen deel van het regeerakkoord uitmaakt en ondanks uw eigen bekommernissen? Bent u de mening toegedaan dat enkele zaken over het hoofd worden gezien die de invoering hiervan bemoeilijken of zelfs onmogelijk maken?

Bent u bereid oplossingen te zoeken om de wensen van het werkveld in te willigen? Zo ja, op welke wijze zult u hierbij te werk gaan?

Zult u onderzoeken wat de eventuele consequenties van een dergelijke verplichting zouden zijn?

Beschikt u, tot slot, over de resultaten van het gevoerde onderzoek naar de effecten van het Vlaams inburgeringsbeleid? Wat zijn de resultaten? Welke conclusies koppelt u hieraan?

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voorzitter, ik wil hier toch even op reageren. Mevrouw Zamouri heeft haar vraag om uitleg op de uitspraken van mevrouw Homans in een krantenartikel gebaseerd. Ze wil een voorstel van decreet indienen. Ondertussen is al uiteengezet dat dit punt niet in het Vlaams regeerakkoord staat. Ik weet bijgevolg niet in welke mate we dit nu al kunnen bespreken en in welke mate de minister een antwoord op de vragen kan geven.

Elke verplichting die met een resultaatsverbintenis gepaard gaat, kan enkel betrekking hebben op de groep van de verplichte inburgeraars. Het gaat niet om de groep van de rechthebbenden. Ik beschik toevallig over wat cijfergegevens. Het is mogelijk dat die gegevens niet volledig zijn. Blijkbaar krimpt de groep van de verplichte inburgeraars. Dat betekent dat we een resultaatsverbintenis voor een kleine groep zouden invoeren.

Ik verwijs even naar de situatie in Gent. Daar vormen de verplichte inburgeraars ongeveer 20 procent. De rechthebbenden vormen samen de resterende 80 procent. Ik weet niet waar mevrouw Zamouri haar informatie heeft gehaald. Volgens haar zijn de meeste onthaalbureaus hiervoor gewonnen. Ik heb snel een paar telefoons naar betrokkenen in de grootsteden Gent en Antwerpen gedaan. Ik heb vernomen dat die mensen voor het behoud van de inspanningsverbintenis zijn. Ze zijn eigenlijk tegen een resultaatsverbintenis. Volgens mij is dit de mening van de meerderheid der onthaalbureaus.

Zoals ik al eerder heb vermeld, vormt de krimpende groep van de verplichte inburgeraars, de groep waarop het voorstel tot resultaatsverbintenis betrekking heeft, 20 procent. We zouden beter die andere groep, die uit 80 procent bestaat, beter motiveren in plaats van anderen te sanctioneren.

Het is ook gebleken dat na het aanbod van NT2 veel inburgeraars vrijwillig hogere taallessen volgen. Er is dus geen onwil, gezien ook de wachtlijsten en de intentie van die mensen om het Nederlands zo vlug mogelijk te leren. En toch plaatst men daar nu een resultaatsverbintenis tegenover. Er kan echter alleen een bestraffing zijn als ze het niet halen of als het misschien 'kantje-boordje' is. Ik ben daar bezorgd over. Hoe ga je de mensen sanctioneren die wel de intentie hebben om de taal te leren maar die onder druk van allerlei omstandigheden niet het resultaat hebben behaald dat we verwachtten? Daar houd ik mijn hart voor vast. Minister, ik ben dus benieuwd naar uw antwoord.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Er is de afgelopen weken inderdaad een nieuw debat gevoerd over die taaltest en de verplichting daartoe. Dat is gestart in Antwerpen, een stad die veel met de problematiek van nieuwkomers wordt geconfronteerd en daar dus heel wat ervaring mee heeft en de problemen goed kent. Ik stel vast dat men zich daar in meerdere partijen in kan vinden. Wij hebben dat gedaan bij monde van Ludwig Caluwé. Ik heb daarover voorafgaand met hem contact gehad. Wij denken dat een verplichting op zijn plaats is.

Dit sluit ook aan bij de rechtzetting in de Kamer van de historische fout van de snel-Belgwet. Voortaan is de integratie en de kennis van een van de drie landstalen een criterium om Belg te kunnen worden. Vroeger was de taalkennis geen integratievoorwaarde. Dat heeft men uiteindelijk kunnen rechtzetten. Mevrouw Lanjri van mijn partij heeft daar in sterke mate toe kunnen bijdragen.

Je kunt ook vertrekken van de vraag wat we doen met mensen die niet slagen in die test. Ik zeg niet dat we geen oog moeten hebben voor mensen die om diverse redenen niet slagen. Maar de vraag is wel welk maatschappelijk signaal je als overheid wilt geven. Er is met betrekking tot de Wooncode ook vaak gesproken over de noodzaak om de taal te kennen, om gewoon te kunnen functioneren in een gemeenschap. Het belang daarvan wordt steeds sterker gevoeld. Naarmate we met meer meertaligheid worden geconfronteerd en naarmate er om diverse redenen meer nieuwkomers zijn, wordt dit punt alleen maar acuter.

Je kunt positieve druk uitoefenen op die nieuwkomers: stimuleren, kansen bieden, een aanbod creëren, wachtlijsten wegwerken, oog hebben voor mensen die om bepaalde redenen niet slagen in testen, enzovoort. Dat is allemaal belangrijk, maar er is zeker ruimte om het debat te voeren over de principiële keuze om een tandje bij te steken op het vlak van taalkennis en van wat wij als Vlaamse onthaalgemeenschap op dat vlak van nieuwkomers verwachten. We moeten bekijken hoe dat praktisch kan gebeuren. Er zijn een aantal praktische discussies, maar laat ons toch eerst over het principiële onze zeg doen.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

De heer Willy Segers: Mevrouw Zamouri behandelt hier een interessant thema, dat echter niet nieuw is: de inspanningsverbintenis versus de resultaatsverbintenis binnen het inburgeringstraject is al meermaals aan bod gekomen. Minister Bourgeois liet al duidelijk zijn licht schijnen over een aantal zaken en zei onder meer dat dit geen statisch gegeven is. Er is het regeerakkoord, maar het inburgeringsbeleid is in ontwikkeling.

Minister, de heer Kennes verwees er al naar: in welke mate zal de nieuwe wet op de nationaliteitsverwerving, die vanaf 1 januari 2013 van kracht wordt en die onder meer integratievoorwaarden zoals taalkennis voorschrijft, een nieuw licht in dit verhaal betekenen? Ik ben ook zeer benieuwd naar uw antwoord op de vierde vraag van mevrouw Zamouri, meer bepaald over het belang van het civiele effect. Ook in dat aspect is er voortschrijdend inzicht aanwezig. Dat lijkt mij toch ook essentieel in het licht van deze discussie.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Collega's, dit is eens te meer een belangrijke vraag over een zeer belangrijk beleidsdomein, dat ons allen bezighoudt en waarover we in deze commissie al herhaaldelijk hebben kunnen praten. Het regeerakkoord besteedt er heel veel aandacht aan en wij leveren er veel inspanningen voor, elk op zijn terrein: op het Vlaamse niveau, de steden, onze integratiediensten, de onthaalbureaus, het middenveld, enzovoort.

Het is een onderwerp waarin geesten evolueren. Herinnert u zich maar hoe er tien tot vijftien jaar geleden werd omgegaan met het probleem van inburgering, integratie en nieuwkomers, en kijk waar we nu staan. Ik stel vandaag vast dat de geesten evolueren en ik ben daar blij om.

Ik herinner eraan dat het regeerakkoord uitgaat van een inspanningsverbintenis maar ook werk wil maken van de invoering van een inburgeringscertificaat, dat de bedoeling heeft om een breder civiel effect te genereren voor wie grotere inspanningen levert. Ik kom straks terug op het onderzoek naar dat civiele effect.

Ik neem over wat in het regeerakkoord, de beleidsnota en de beleidsbrieven staat. U weet dat er momenteel een nieuw ontwerp van decreet voor advies naar de Raad van State is. Daarin staan in hoofdzaak twee dingen: de oprichting van het extern verzelfstandigd agentschap (EVA) waarover we al hebben gepraat en het inburgeringscertificaat dat kan worden behaald en dat uitgaat van een hoger taalniveau, het niveau A2. Dat is belangrijk.

Het ontwerp van decreet gaat ook uit van het slagen voor een test voor Maatschappelijke Oriëntatie – al kun je dat geen echte test noemen. Op dit ogenblik wordt door het Agentschap Binnenlands Bestuur, in samenwerking met de onthaalbureaus, een methodiek uitgewerkt om te zien hoe je kunt meten hoe iemand aan de ontwikkelingsdoelstellingen van Maatschappelijke Oriëntatie beantwoordt. Dat zijn geen echte eindtermen, die stellen wat tot je parate kennis behoort. De methodiek wordt ontwikkeld om tegen het moment van de inwerking-treding van het decreet klaar te zijn op dit punt.

Voor wat het attest betreft, gaan we in dat decreet uit van een dubbel spoor. Voor het eerst zit daarin de resultaatsverbintenis ingebakken. Tegelijk moeten we aandacht hebben voor de mensen die achterblijven. We moeten uitzoeken hoe we dat kunnen aanpakken voor wie niet kan slagen, maar hier op legale basis is. Er is altijd een interferentie met de instroom die we niet in handen hebben en waar we dus altijd een probleem mee blijven hebben. Dat is de stand van zaken.

Er is aandacht voor de resultaatsverbintenis. Dat is op de agenda gekomen. Het maakt deel uit van de Stadslijst in Antwerpen, die bij de Vlaamse overheid zal pleiten voor het invoeren van de resultaatsverbintenis. Men pleit ervoor dat inburgeraars alle lessen moeten volgen en niet enkel 80 procent, dat EU-burgers en oudkomers ook worden verplicht een inburgeringscursus te volgen als ze een sociale woning huren, een inschakelings- of werkloosheidsuitkering krijgen of steun ontvangen van het OCMW, en dat het volgen van een inburgeringscursus

geen inspannings- maar een resultaatsverbintenis inhoudt, met name voor wat betreft de kennis van het Nederlands.

Dat staat in het programma van de Stadslijst en dat heeft aanleiding gegeven tot een wat mij betreft interessant debat. Het heeft zich ontwikkeld in de pre-electorale fase, maar het leidt er gelukkig toe dat we in de post-electorale fase over dit beleid kunnen praten. Ik heb begrepen dat er een voorstel van decreet is. Ik heb uit de pers vernomen – ik heb geen directe contacten, want het gaat om een parlementair initiatief – dat de meerderheid het eens is over het principe, maar dat er invulling moet aan worden gegeven.

– *Mevrouw Annick De Ridder, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Er zijn zaken waarover moet worden gediscussieerd. Ik neem aan dat de meerderheid een principebereidheid heeft om daarin door te gaan. Ik wijs er wel op dat het voorstel van decreet zoals ik het nu ken, niet onverkort zal kunnen doorgaan als het ontwerp van decreet doorgaat, omdat het nog inspeelt op het huidige decreet en dat daar dan een puur legistische aanpassing moet aan gebeuren. Het is een zaak van het parlement hoe daarmee wordt omgegaan. Zal dat bij wijze van een amendement zijn, komt er een voorstel van decreet? Ik laat dat in het midden.

Het is belangrijk dat daarover kan worden gepraat. Ik wil enkele elementen inbrengen die daarbij van belang zijn. Ik heb het vroeger al gezegd: 90 tot 95 procent van de mensen die nu een cursus volgen, behaalt het niveau A1. Dat is heel belangrijk voor de mensen die terughoudend zijn, die zeggen dat we onmogelijke eisen opleggen. Het niveau A1 is een zeer elementair niveau, een basisniveau. Dat is onvoldoende om volwaardig te kunnen functioneren en sterk te staan in de samenleving op een manier zoals wij dat begrijpen. Ik neem aan dat we het daarover eens zijn.

In mijn ontwerp van decreet met betrekking tot het certificaat ga ik uit van het taalniveau A2. In de nationaliteitswetgeving die nu van kracht zal worden, wordt ook uitgegaan van het niveau A2. Aan de nationaliteit wordt een hoger niveau gekoppeld dan wat wij tot nu toe in ons bestaand inburgeringsdecreet hebben. De nationaliteitswetgeving is gedragen door de Vlaamse meerderheidspartijen. Dat is dus een heel belangrijk element. Als we spreken over resultaatsverbintenis, moeten we ook oog hebben voor het niveau taal.

Hier hebben we niet, zoals in Nederland, het beleid in één hand. Wij zijn niet degenen die de toegang tot het rijk bepalen en daaraan voorwaarden koppelen en bij het niet halen van de voorwaarden zeggen, sorry, het gaat niet. Ik ben bereid oog te hebben voor degenen die hier op legale basis zijn, maar om allerlei redenen uit de boot vallen. Daarvoor moeten we een oplossing zoeken. Het mag ons niet tegenhouden om te zeggen dat we naar een hoger niveau gaan en naar een resultaatsverbintenis.

De dynamiek die er nu is, moeten we aangrijpen om daarover in de meerderheid een dialoog te hebben. Het federale niveau koppelt aan de nationaliteit een voorwaarde op A2-niveau. Maar de Stadslijst van een stad die van alle Vlaamse steden het meest wordt geconfronteerd met die problemen, wil de drie punten die ik heb opgesomd bij de Vlaamse Regering aankaarten. Het moet mogelijk zijn om binnen de meerderheid daarover tot een oplossing te komen. Dit gaat verder dan het regeerakkoord. De geesten rijpen, de feiten evolueren, we willen met z'n allen dat die mensen sterker staan in de samenleving. Dat is een permanent probleem: mensen die niet aan werk geraken, mensen die niet op een correcte en volwaardige manier aan die samenleving kunnen deelnemen. Het is zaak om hen sterker te maken. Kennis van het Nederlands is daarbij een heel belangrijke, zo niet de belangrijkste hefboom om je weg te vinden in die samenleving.

Ik hoop dat hierover een constructieve parlementaire dialoog kan worden gevoerd. Ondertussen ga ik verder met dat ontwerp van decreet. Het is nu naar de Raad van State, het advies zal terugkeren. Legistiek zal men rekening moeten houden met het ontwerp van decreet zodat er geen voorstel komt dat is gebaseerd op het oude decreet, maar dat is een zaak

van het parlement. Ik hoop dat daarover een constructieve dialoog kan worden gevoerd. In de post-electorale periode zal dat buiten de schijnwerpers kunnen gebeuren.

Mevrouw Zamouri, u vroeg ook naar de resultaten van het onderzoek. Ik heb inderdaad het eindrapport met als titel 'Het civiele effect van inburgering. Conceptuele beschouwingen en nulmeting.' De onderzoekers geven in dat eindrapport aan dat een inburgeringscertificaat dat enkel gekoppeld is aan het slagen voor de cursus MO en de cursus NT2, niveau A2, geen impact zal hebben op de doorstroom naar de arbeidsmarkt, aangezien attitudes en werkcompetenties met dit certificaat niet in kaart gebracht worden.

De onderzoekers zeggen dat het voor hen zinvoller is om een portfolio te introduceren in het primaire inburgeringstraject, waarin "reeds verworven competenties in kaart worden gebracht, mogelijk gecertificeerd, ontbrekende competenties gedetecteerd, de nieuwe competenties (NT2) geregistreerd."

Om het concept 'inburgeringscertificaat' verder uit te denken, werd half 2012 een werkgroep ingericht met vertegenwoordigers van mijn kabinet, het Agentschap Binnenlands Bestuur en de onthaalbureaus. Die werkgroep had als opdracht om na te gaan aan welke voorwaarden het certificaat moet voldoen om effectief een meerwaarde te kunnen zijn. De werkgroep heeft ondertussen een voorstel geformuleerd om het certificaat in te voeren, waarbij tegemoetgekomen wordt aan bovenstaande aanbeveling.

Het is de bedoeling om eind dit jaar te starten met een pilootproject bij de onthaalbureaus waarbinnen de instrumenten, zoals een persoonlijk ontwikkelingsplan en portfolio, in het kader van het primaire inburgeringstraject, worden uitgewerkt. Via die methodieken moeten competenties die bijdragen tot een succesvolle integratie in de maatschappij opgevolgd, beoordeeld en gecertificeerd kunnen worden.

U ziet ook onmiddellijk de band met de elders verworven competenties die we ingevoerd hebben in ons personeelsstatuut, waarbij mensen die niet over een diploma beschikken of over een niet-erkend diploma beschikken, met een portfolio, met certificering door de VDAB, toch kunnen deelnemen aan onze vacatures. Dit lijkt mij daar zeer parallel mee te lopen.

Het is nuttig dat we gevolg geven aan de aanbevelingen van de onderzoekers. Zij stellen dat het idee goed is, maar dat het op basis van bredere zaken moet dan alleen maar MO en NT2. Ze hebben daar een punt.

Ik wil nog naar één eindconclusie van de onderzoekers verwijzen. Ze wijzen erop dat ook het perspectief van de ontvangende samenleving belangrijk en cruciaal is voor de integratiekansen van inburgeraars, maar dat dit het inburgeringsbeleid in zijn huidige vorm overstijgt. Ik citeer uit het eindrapport: "Dit is geen taak van inburgering alleen. Het hele civiele effectdenken overstijgt met andere woorden het Vlaamse beleidsdomein rond inburgering. Het Vlaamse integratiebeleid en samenwerking met andere beleidsdomeinen en sectoren zijn noodzakelijke hefboomen om sociale impact te genereren."

Dat is het beleid dat ik nu al een tijd voer. We moeten veel meer inzetten op het luik 'integratie'. Inburgering is het eerste deel, een contract tussen de overheid en de inburgeraar. Je brengt dat tot een goed einde, maar daarmee is het verhaal niet af. Daarmee participeer je nog niet in die samenleving. Daarvoor is een actief burgerschap vereist, een engagement, deelname aan het verenigingsleven, het wijkleven, het oudercomité enzovoort. Maar daar staat ook iets tegenover. Die ontvangende samenleving moet daar inspanningen voor doen. Daarom leggen we ook de klemtoon op de gemeenten, om die mensen te ontvangen, te proberen in te passen in het sociale weefsel van de gemeente.

Een van de eindconclusies is dus dat dit Inburgering overstijgt. Dat is dus het inclusieve beleid, waar je domeinbreed moet gaan werken en handelen. Dan kom je bij Integratie, waar alle sectoren bij betrokken zijn, Onderwijs, Cultuur, Jeugd, Sport, Werk, noem maar op. Die aanbeveling zit vervat in het voorontwerp van decreet betreffende het Vlaamse integratie- en

inburgeringsbeleid, waar we de basis leggen voor het uitbouwen van een geïntegreerde dienstverlening, waarbij het inburgeringsbeleid structureel ingebed wordt binnen het integratiebeleid. Zodra we de discussie zullen aanvatten over dit ontwerp van decreet, is het belangrijk dat we dit meenemen als een grondidee, dat mee de basis vormt van dit decreet.

Tot slot wil ik nog een kleine randbemerking maken. Op het moment dat de rechthebbende een contract sluit, maak je er een overeenkomst mee. Met de rechthebbende die een contract sluit, kun je ook de afspraak maken dat dit ertoe leidt dat je een test aflegt. Zo kan men tonen dat men over die kwalificaties beschikt. Dat kan perfect. De contracten zijn nu van die aard dat de rechthebbende zich ertoe engageert om meer dan 80 procent van de cursussen te volgen. Het contract strekt partijen tot wet. Dat is een basisprincipe in het burgerlijk recht. Ook hier kan dat.

We moeten echt afstappen van de idee dat wij die mensen op de een of andere manier iets opleggen dat zij niet vragen. Het is precies in hun belang om sterk te staan in die samenleving, om kwalificaties bij te verwerven.

De voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Ik ben blij om in dit dossier Vlaanderen echt in actie te zien. Er is een voortschrijdend inzicht, en daar ben ik heel blij om. Ik zal u volop steunen indien we deze weg opgaan.

Ik heb gesproken met twee hoofdcoördinatoren van twee grote steden, dus ik heb die informatie niet uit mijn duim gezogen. Zij hebben mij hun bezorgdheid geuit.

Ik ben blij dat u het participatieve aspect van de nieuwe inburgeraars aanhaalt. Waarom moeten die mensen zo'n traject afleggen? Waarom moeten ze inburgeren? Dat is net om ze nadien als volwaardige burgers mee te betrekken in onze samenleving. Als je de taal niet machtig bent, slaag je er niet eens in om een vooropleiding te volgen, laat staan een opleiding aan bijvoorbeeld de VDAB. De mensen die hier aankomen, willen ook werk. Zij willen deel uitmaken van de maatschappij, en dat kan door te werken, door naar school te gaan. Dat is mijn zorg. Dat is geen kwestie van mensen te straffen, zomaar om ze te straffen. Mijn zorg is dat die mensen een degelijke opleiding kunnen volgen, om nadien in onze maatschappij te kunnen werken.

Ik ben zeer blij met de richting die we samen uitgaan. Ik ben ook blij met de inbreng van de heer Kennes.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Ik deel de bezorgdheid van mevrouw Zamouri en die van de minister, maar er zijn veel wegen die naar Rome leiden. Ik hoop dat we daar uiteindelijk allemaal geraken. We zullen het allemaal nog meer in detail kunnen bespreken als het voorontwerp van decreet besproken wordt.

Ik wil niemand achterlaten. Degenen die hun weg kunnen vinden, zullen hun weg wel vinden. Maar er is ook een grote groep mensen die hun weg niet vinden. Wij moeten de handen uit de mouwen steken om juist die groep op te vangen in onze samenleving. Want op lange termijn zal dit zeker terugkaatsen, en dan zal het ons misschien meer kosten dan wat we er nu in investeren.

Ik hoop dat deze bezorgdheid een draagvlak heeft. De onthaalbureaus zijn de eerste betrokkenen. Zij kunnen ons daarbij ondersteunen. Ik hoop dat we over de partijgrenzen heen tot een besluit kunnen komen.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik ben blij met de opmerkingen van mevrouw Zamouri en mevrouw Pehlivan. Ik zie dat er ook bij de oppositie bereidheid is om mee te werken en hier vorm aan te geven. Er is inderdaad een groep mensen waar we aandacht voor moeten hebben,

maar die groep is niet zo groot. De grootste groep van die mensen kan dat niveau wel degelijk aan. We bewijzen die mensen geen dienst door geen resultaat te vragen, integendeel. We bewijzen ze net een dienst door wel resultaat te vragen en wel een bepaald niveau op te leggen.

Het klopt dat er ook een groep is die dat niet aankan. We moeten daar oog voor hebben. Daar zijn oplossingen voor uit te werken. Dat kan dan het best parlementair gebeuren. De uitvoeringsmodaliteiten moeten ook bepaald kunnen worden.

Er zijn belangrijke nieuwe gegevens, zoals het feit dat ook de federale overheid nu een ander niveau vraagt, namelijk A2. Dat is bijlange geen universitair niveau. Dat laat toe om volwaardig deel te zijn van de samenleving. Daar gaat het om. Met A1, wat nu gevraagd wordt in ons inburgeringstraject, ben je absoluut nog niet gewapend om de samenleving in te trekken en er een actief burger in te zijn.

Ik heb goede hoop dat we er na deze constructieve gedachtewisseling met zijn allen uit zullen geraken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, en tot de heer Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de gratis tolkentelefoon

- 134 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het feit dat huisartsen vanaf 2013 zelf moeten opdraaien voor de kosten als ze een beroep doen op de tolkentelefoon Ba-bel

- 137 (2012-2013)

Vraag om uitleg van mevrouw Griet Coppé tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het invoeren van een gebruikersvergoeding voor de Vlaamse Tolkentelefoon

- 150 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Voorzitter, minister, collega's, sociale tolk- en vertaaldiensten zijn een instrument van het integratiebeleid. Zij werken in opdracht van een overheid of maatschappelijke voorziening en hebben tot doel sociale en openbare dienst- en hulpverlening op te zetten voor die nieuwe Vlamingen die Nederlands nog onvoldoende beheersen om adequaat gebruik te kunnen maken van verschillende hulp- of dienstverleningsinstellingen.

Sinds september 2001 levert de Vlaamse Tolkentelefoon gratis telefonische tolkenhulp aan allerhande voorzieningen. Zij kunnen dat gratis doen door middel van een subsidie van de Vlaamse minister van Inburgering.

Vanaf 1 januari 2013 zullen gebruikers een vergoeding moeten betalen wanneer zij gebruik willen maken van de Vlaamse Tolkentelefoon. Ba-bel, de Vlaamse Tolkentelefoon, ontvangt vanaf dat moment immers een structurele financiering voor de algemene werkingskosten, zoals infrastructuur, coördinatie en dergelijke meer. Voor de specifieke werkingskosten – enerzijds de vergoeding van de tolken en anderzijds de telefoonkosten – zal een gebruikersvergoeding moeten worden betaald.

In een aantal gevallen, voor de deelsectoren Welzijn, Onderwijs, Tewerkstelling en Inburgering, wordt blijkbaar in een budget voorzien om die kost te ondervangen, maar voor een belangrijk deel van het huidige werkveld, namelijk de gezondheidsvoorzieningen – ziekenhuizen, wijkgezondheidscentra, huisartsen, psychiatrische centra – is dat niet het geval.

We konden in de pers vernemen dat de Vlaamse Liga tegen Kanker vraagt dat de overheid op zijn minst het recht op degelijke informatie zou garanderen, ook voor anderstalige patiënten, zoals bepaald in de wet op de patiëntenrechten. Ook de huisartsen hebben al gereageerd. Eigenlijk is er een dubbele vrees. Enerzijds denken sommigen dat er minder gebruik zal worden gemaakt van de tolkentelefoon, anderzijds is het mogelijk dat huisartsen de kosten aan hun patiënten zouden doorrekenen. Dat kan ook de bedoeling niet zijn.

Minister, hoe plaatst u de invoering van een gebruikersvergoeding in het integratiebeleid van de Vlaamse Regering? Is hierover overleg gepleegd met de artsen- en gebruikersverenigingen? Ik stel deze vraag omwille van hun reacties in de pers.

Hoe zal de gebruikersvergoeding precies worden verrekend? Er is immers sprake van loonkosten en van telefoonkosten. Mag ik ervan uitgaan dat dit niet zal leiden tot bijkomende administratieve lasten die het systeem, los van de intrinsieke kostprijs, nog onaantrekkelijker zouden maken?

Hoe zult u ervoor zorgen dat de gebruikersvergoeding niet ten koste van de individuele gebruiker komt? Hoe kunnen we vermijden dat er een watervalsysteem ontstaat waarbij de zwaksten aan het einde van de keten voor de kosten opdraaien?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, ik zal niet alles herhalen wat de heer Van Malderen net al heeft gezegd. De mensen van Ba-bel waren op de hoogte van de koerswijziging. Ze stellen echter dat de uitvoering nogal bruusk is doorgevoerd. Er was geen sprake van intens overleg. De minister heeft in zijn reactie verklaard dat hij de commotie niet begrijpt. Ba-bel was immers zelf vragende partij om dit financieringsmodel in te voeren.

Verder is hier nog een element aangehaald. De zwakste schakel in de keten is de persoon die ondersteuning vraagt. Het gaat om federale eerstelijnsdiensten, zoals huisartsen. De zwakste schakel mag niet het slachtoffer van de nieuwe regeling worden.

Minister, ik wil me even concentreren op de optie om de tolkdienst niet langer gratis door huisartsen te laten gebruiken. Hebt u die beslissing reeds eerder aangekondigd? Ik heb ter voorbereiding van deze vraag om uitleg de beleidsnota en de recentste beleidsbrief herlezen. Ik citeer even een zin: "...dat de overheid die beroep doet op een erkende sociale tolk- of vertaaldienst of die de maatschappelijke voorzieningen subsidieert die beroep doen op een erkende sociale tolk- of vertaaldienst, moet instaan voor de tolk- en vertaalprestaties die geleverd worden voor haar of voor haar voorzieningen. (...) Op basis hiervan wordt momenteel, conform de principes van het Integratiedecreet, een voorstel uitgewerkt." Ik neem aan dat u naar deze passage verwijst. De omschrijving is echter onduidelijker en vager dan de maatregel die u hebt genomen.

Waarom wordt de dienstverlening aan huisartsen betalend gemaakt? Wat is het verschil met andere beleidsdomeinen, zoals het beleidsdomein Welzijn?

We moeten tevens afwegen wat het allemaal opbrengt en kost. Wat zou de beslissing de dienstverlening in het algemeen betalend te maken de tolk- en vertaaldienst of de Vlaamse overheid zelf moeten opbrengen?

Tot slot deel ik de vrees dat de zwakke groepen in de samenleving het slachtoffer van deze regeling kunnen worden. Deze regeling is misschien door de communautaire indeling van ons land geïnspireerd. Dat is geen politieke uitspraak. Ik wil een oplossing zien. We moeten ervoor zorgen dat de zwakke schakel het slachtoffer niet wordt.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Voorzitter, ik wil een vraag om uitleg over hetzelfde onderwerp stellen. Ik wil de eerder gestelde vragen over de Vlaamse Tolkentelefoon en de invoering van een gebruikersvergoeding toch nog even gedeeltelijk herhalen. Deze vragen om uitleg wijzen er immers op dat dit onderwerp leeft. Het gaat dan niet enkel om de mensen die het moeilijker hebben, maar ook om de huisartsen zelf. Indien ze een gedeelte zelf zouden moeten betalen, zou dit voor hen een probleem vormen.

Vanaf 1 januari 2013 moeten de gezondheidsvoorzieningen een gebruikersvergoeding betalen wanneer ze een beroep doen op de Vlaamse Tolkentelefoon. De Vlaamse Tolkentelefoon verschaft tot nu toe gratis hulp aan dienst- en hulpverlenende organisaties. Voor de Vlaamse deelsectoren, zoals welzijn, onderwijs, tewerkstelling en inburgering, blijft dit gratis. Voor de eerstelijnsgezondheidszorg, de huisartsen en de wijkgezondheidscentra, die vooral in de grote steden actief zijn, wordt evenwel een gebruikersvergoeding ingevoerd. De oorzaak is het vernieuwd financieringssysteem van de vzw Ba-bel.

De Vlaamse Tolkentelefoon heeft de huisartsen nochtans al lang zijn nut bewezen. Het is een onmisbaar instrument geworden. Uit het recentste jaarverslag blijkt dat 15 procent van de aanvragen uit de gezondheidszorgsector kwam. De Vlaamse Tolkentelefoon beantwoordde 225 vragen van huisartsen, 4 vragen van psychologen en 18 vragen van psychiaters. De wijkgezondheidscentra, die zich vooral bevinden in grote steden met veel anderstalige nieuwkomers, deden 1028 maal een beroep op de Vlaamse Tolkentelefoon.

De plotse invoering zonder intens overleg heeft natuurlijk wat wrevel gewekt. De Vlaamse Liga tegen Kanker vraagt de overheid maatregelen te nemen om het recht op duidelijke informatie voor anderstalige patiënten te garanderen. Dit recht maakt deel uit van de wet op de patiëntenrechten. Het Netwerk tegen Armoede schaat zich volmondig achter de kritiek van de Vlaamse Liga tegen Kanker;

Minister, waarom acht u het nodig dat de eerstelijnsgezondheidszorg, zoals de huisartsen en de wijkgezondheidscentra, een gebruikersvergoeding moet betalen telkens een beroep op de Vlaamse Tolkentelefoon wordt gedaan? Hoe wilt u garanderen dat anderstalige nieuwkomers een laagdrempelige toegang tot kwalitatieve zorg krijgen? Is dit alles niet in tegenspraak met uw visie op integratie en inburgering?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Voorzitter, de vorige vraag om uitleg had eigenlijk ook betrekking op de veeltaligheid in Vlaanderen en de vraag hoe een overheid daarmee moet omgaan. We hebben afgelopen weekend gezien welke gevolgen dit voor de rechtsgang heeft. Een crimineel is losgelaten omdat er geen tolk beschikbaar was. Dit speelt op alle terreinen een rol.

Het decreet waar Ba-bel onder ressorteert, verwijst naar een gebruikersoverheid. Het gaat hier om de gezondheidszorg en om artsen. Zou het in deze context volgens de minister niet om het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) kunnen gaan? Dat klinkt misschien wat verrassend. Het RIZIV is een federale en geen Vlaamse instelling. Het decreet stelt echter dat de gebruikersoverheden de te presteren tolk- en vertaaldiensten moeten betalen. Ik vraag me af of het niet relevant is ook eens in deze richting te kijken.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, ik wil in de eerste plaats stellen dat we een decreet uitvoeren dat in 2009 door een grote meerderheid in het Vlaams Parlement is goedgekeurd. Het Vlaams Belang, Groen en enkele onafhankelijken, waaronder de heer Caron, hebben het niet goedgekeurd. Het is echter een decreet. Deze regeling staat uitdrukkelijk in het decreet dat het Vlaams Parlement met een grote meerderheid heeft goedgekeurd. De Vlaamse Regering moet decreten uitvoeren.

Ik heb de parlementaire voorbereiding nagekeken en over dit specifiek artikel is toen geen discussie gevoerd. Niemand heeft zich daartegen verzet of opmerkingen over het artikel gemaakt.

Het gaat om artikel 45.3 van het Integratiedecreet van 2009. In de artikelsgewijze toelichting in de memorie van toelichting staat letterlijk het volgende te lezen: “Uitgangspunt is dat er vanuit het Integratiedecreet moet worden voorzien in een basissubsidie voor de diensten voor sociaal tolken en vertalen, zodat ze hun werking op een kwaliteitsvolle manier kunnen uitbouwen en continueren. De overheid die een beroep doet op een erkende dienst voor sociaal tolken en vertalen of die de maatschappelijke voorzieningen subsidieert die een beroep doen op een erkende dienst voor sociaal tolken en vertalen, moet instaan voor de tolk- en vertaalprestaties die geleverd worden voor haar en/of de voorzieningen.”

Dit is wat het decreet hierover zegt. De sokkel, de infrastructuur en de basisvoorzieningen, worden vanuit het inburgeringsbeleid gesubsidieerd. Elke overheid, van gemeente en OCMW tot diensten uit de beleidsdomeinen Volksgezondheid, Welzijn of Onderwijs, moet voor de geleverde prestaties betalen. Ik heb het nagekeken. Er zijn in het halfrond geen opmerkingen gemaakt over dit onderdeel van dit artikel. Indien die opmerkingen toch zouden zijn gemaakt, blijft dit decreet van kracht. Het decreet is goedgekeurd en moet bijgevolg worden uitgevoerd.

De bepaling in het Integratiedecreet betreffende de invoering van een gebruikersvergoeding komt overigens niet uit het niets. Die bepaling gaat terug op een voorstel van de diensten voor sociaal tolken en vertalen zelf. Het gaat om het sectoraal dossier voor sociaal tolken en vertalen dat de centrale ondersteuningscel op 31 maart 2007 bij mijn voorganger heeft ingediend. De diensten voor sociaal tolken en vertalen hebben zelf voorgesteld de gebruikersoverheden een financiële bijdrage te laten leveren voor de tolkprestaties die door hun voorzieningen worden geleverd. Dit is, met andere woorden, geen beleid dat uit het niets komt of ondoordacht tot stand zou zijn gekomen. Aangezien de bepaling in het decreet is opgenomen, heeft deze maatregel kracht van wet gekregen.

Dit is ook wat minister Vandeuren heeft geantwoord. Aangezien deze vragen om uitleg aan ons beiden zijn gesteld, zal ik straks nog op een ander onderdeel van zijn antwoord terugkomen. Hij heeft letterlijk het volgende gesteld: “U stelt deze vraag aan minister Bourgeois, bevoegd voor inburgering, en aan mezelf. Vanuit de Vlaamse bevoegdheid rond inburgering werd op voorstel van minister Bourgeois midden juni door de Vlaamse Regering een besluit goedgekeurd dat de erkenning en de subsidiëring van een Vlaamse centrale dienst voor sociale telefoontolken en sociaal vertalen Ba-bel regelt. Met artikel 5 van het voorliggend besluit wordt de gebruikersvergoeding ingevoerd voor het telefoontolken. Hiermee wordt, wat het telefoon-tolken betreft, uitvoering gegeven aan artikel 45.3, vierde lid van het Integratiedecreet en zal elke gebruiker van 1 januari 2013 moeten betalen aan Ba-bel voor te presteren tolkprestaties.”

De heer Caron heeft me gevraagd of dit niet eerder is aangekondigd. Ik herhaal dat het hier gaat om een decreet dat moet worden uitgevoerd. Ik heb in mijn beleidsnota aangekondigd dat we dit zouden doen. Dit staat ook in mijn beleidsbrief 2011-2012, waaruit de heer Caron selectief heeft geciteerd. De voorafgaande zinnen heeft hij niet geciteerd. Ik lees ze dan maar even zelf voor: “Het Integratiedecreet creëert ook het wettelijk kader voor de socialetolk- en -vertaaldienstverlening. Uitgangspunt hierbij is dat de Vlaamse overheid voorziet in een basis-subsidie voor de socialetolk- en -vertaaldiensten, zodat ze hun werking op een kwaliteitsvolle manier kunnen uitrollen en continueren en dat de overheid die een beroep doet (...) instaat voor die vergoedingen.”

Het is belangrijk dat het hier een voorstel van de sector zelf betreft. Dit is opgenomen in het ontwerp van Integratiedecreet van toenmalig minister Keulen. Het Vlaams Parlement heeft dit ontwerp van decreet goedgekeurd en de Vlaamse Regering geeft hier uitvoering aan. Zo hoort het in een democratie. Indien we dit niet zouden doen, zouden de leden van deze commissie het recht hebben de Vlaamse Regering te interpellieren.

Ik wil nog een paar elementen vermelden die belangrijk zijn om de gestelde vragen te beoordelen. Ik begrijp trouwens dat deze vragen worden gesteld.

Ba-bel is de enige dienst voor sociaal tolken en vertalen die volledig door de Vlaamse overheid met inburgeringsmiddelen wordt gefinancierd. De subsidies zijn in de loop van de jaren systematisch opgetrokken. Bij de aanvang heeft Ba-bel ongeveer 170.000 euro ontvangen. In 2006 is een subsidie van 450.000 euro toegekend. In 2011 en 2012 gaat het al om 683.000 euro. Om aan de vraag te kunnen voldoen, is het budget stelselmatig toegenomen.

De huidige subsidies volstaan niet langer om de toenemende vraag naar telefoontolken op te vangen. Ba-bel is de enige dienst die het sociaal tolken volledig gratis aanbiedt. De acht gedecentraliseerde diensten werken op het terrein. Dit is vergelijkbaar met het door de heer Kennes aangehaalde voorbeeld van de tolken bij rechtszaken. Zij zijn ook ter plekke aanwezig. Ba-bel levert zijn diensten telefonisch aan. De andere dienstverlening is gedecentraliseerd. De decentrale diensten ontvangen enkel een basissubsidie voor de tolk- en vertaalprestaties. Vanuit het inburgeringsbeleid ontvangen ze geen subsidies. In veel gevallen vragen ze een financiële bijdrage aan hun gebruikers: de organisaties, diensten of besturen die een beroep doen op een tolk ter plaatse of die een vertaling aanvragen. Dat is het bestaande systeem voor het vertalen of tolken ter plekke, in aanwezigheid van de betrokkene.

Omdat de tolkentelefoon gratis is, wordt nu in bepaalde gevallen een beroep gedaan op een gratis sociaal telefoontolk terwijl het eigenlijk meer aangewezen is om een sociaal tolk ter plaatse in te schakelen.

Er zijn onvoldoende sociaal tolken en er is een groot verloop bij de tolken. Dit heeft voor een groot deel te maken met de onzekerheid van de functie, maar ook met een gebrek aan structurele financiering.

Er is ook een meer principiële reden die aan de basis ligt van deze beslissing: het integratiebeleid is een inclusief beleid. Alleen wanneer alle beleidsdomeinen hun verantwoordelijkheid nemen om in hun sectoren ook aandacht te hebben voor de aanwezigheid van mensen met vreemde herkomst en hier ook actief in investeren, zal het integratiebeleid echt slagen. Wanneer ik zeg ‘investeren’, bedoel ik niet alleen ‘de kosten dragen voor het sociaal tolken’ maar evenzeer nadenken hoe men anderstalige cliënten een even kwaliteitsvolle, doch tijdelijke, dienstverlening kan bieden. Het kan en mag niet de bedoeling zijn dat enkel het categoriaal integratiebeleid gepaste maatregelen neemt.

Al die redenen hebben destijds meegespeeld bij het goedkeuren van het decreet en ook nu bij het goedkeuren door de Vlaamse Regering van het besluit van 15 juni 2012.

Ik wil even stilstaan bij de organisaties, diensten en besturen die gebruikmaken van de tolkentelefoon. Ba-bel registreert dit nauwgezet en nauwkeurig. Uit de cijfers voor het werkjaar 2011 blijkt dat 54 procent van de gefactureerde opdrachten voor telefoontolken gebeurde voor de Vlaamse overheid. De meerderheid van de overige prestaties – 41 procent – gebeurde voor OCMW's, Fedasil en de FOD Volksgezondheid. Mijnheer Caron, ik weet niet waar u uw cijfer haalt, maar voor de helft van de gesprekken voor vrije medische beroepen gaat het om 1,51 procent – huisartsen, psychologen en psychiaters – en om 6,34 procent voor de ziekenhuizen. Dat zijn toch heel andere cijfers dan die die u in uw vraag noemt.

De Vlaamse Regering heeft beslist dat Vlaamse middelen worden gebruikt voor de Vlaamse bevoegdheden. Gebruikers van de tolkentelefoon die niet onder Vlaamse bevoegdheid vallen, zullen dus vanaf 2013 zelf moeten betalen voor de tolkentelefoon. Het spreekt voor zich dat zowel ikzelf als minister Vandeurzen deze beslissing steunen.

Om deze kwestie in zijn juiste context te plaatsen, heb ik mijn administratie gevraagd om na te gaan hoeveel tolkprestaties in 2011 werden geleverd voor gebruikers in de gezondheids- en geestelijke gezondheidssector die niet onder Vlaamse bevoegdheid vallen. Ik zeg u niets nieuws als ik zeg dat het niet eenvoudig af te bakenen valt wat Vlaams en wat federaal is in

de gezondheidssector. Vele zaken vallen wel onder de bevoegdheid van Vlaanderen, maar hebben overwegend hun financiële inkomsten uit het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV). Dat is hier aangehaald. Er loopt dan ook een overleg tussen Ba-bel en het agentschap Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG) om per voorziening na te gaan of ze onder Vlaamse of federale bevoegdheid valt. Niettemin is er toch een poging ondernomen om na te gaan wat het aandeel is van de voorzieningen binnen de domeinen gezondheid en geestelijke gezondheid die niet in hoofdzaak gefinancierd worden door de Vlaamse overheid. Voor 2011 wordt hun aandeel geraamd op 10 procent van de prestaties geleverd door Ba-bel. Uit die cijfers blijkt ook dat de vrije medische beroepen – huisarts, psycholoog, psychiater – 1,5 procent uitmaken van de tolkopdrachten die in 2011 werden geleverd. U moet allemaal deze feiten en deze context kennen wanneer we het hebben over dit probleem.

Mijnheer Van Malderen, in 2011 waren er meer dan 3000 organisaties en deelorganisaties – 3114 om precies te zijn – als gebruiker ingeschreven bij Ba-bel. Ik heb geen overleg gehad met al die gebruikers. Bij de voorbereiding heb ik wel overleg gehad met al mijn Vlaamse collega-ministers. Zij dragen allen de verantwoordelijkheid voor hun sector. Minister Vandeurzen heeft voordien hierover ook geen overleg gehad met artsen- en gebruikersverenigingen. Wel heeft hij zeer recent een overleg gehad met de huisartsenvereniging Domus Medica. Toen werd dit onderwerp ter sprake gebracht.

Mijnheer Van Malderen, de verrekening van de gebruikersvergoeding wordt momenteel volop voorbereid. Uitgangspunt hierbij is dat voorzieningen en diensten die vanaf 2013 een beroep willen doen op de tolkentelefoon een overeenkomst moeten afsluiten met Ba-bel waarin ze aangeven hoe de gebruikersvergoeding zal worden betaald. Ook de voorzieningen en diensten die niet onder Vlaamse bevoegdheid vallen en die vanaf 2013 – verder – een beroep willen doen op de tolkentelefoon zullen dus een overeenkomst moeten sluiten met Ba-bel waarin ze aangeven hoe de gebruikersvergoeding zal worden betaald. Minister Vandeurzen en ikzelf wensen hierbij geen bijkomende administratieve lasten te genereren. De gebruikers moeten nu immers ook al een contract sluiten. Ik wil erop wijzen dat het nu ook al zo is dat organisaties die gebruik wensen te maken van de tolkentelefoon zich vooraf moeten inschrijven bij Ba-bel en zich akkoord verklaren met de algemene voorwaarden en de te volgen procedures en regels vooraleer ze kunnen inbellen voor telefonische tolkhulp. Deze nu al bestaande regeling moet vermijden dat je achteraf allerlei discussies krijgt.

Hoeveel de gebruikersvergoeding zal bedragen, ligt vast: 45 euro per uur voor het honorarium van de sociaal tolk. Dit wordt als volgt verder uitgesplitst: voor geleverde tolkprestaties een forfait van 11,25 euro voor de eerste vijftien minuten tolktijd en vervolgens 3,75 euro per bijkomende vijf minuten tolktijd; voor niet-tijdig geannuleerde reservaties een forfait van 22,50 euro of a rato van de effectief gereserveerde tolktijd; 0,14 euro per getolkte minuut voor de telefoonkosten. Collega's, deze tolkkost lijkt hoog, maar ik wil er toch op wijzen dat Ba-bel van meet af aan gekozen heeft voor een kwaliteitsvolle dienstverlening met een billijke vergoeding voor het geleverde werk. Alle tolken bij Ba-bel legden het kwaliteits-traject af en behaalden het certificaat sociaal tolk. Voor de meesten van hen is het tolken niet louter een kwestie van mensen helpen, al is dit dikwijls de oorspronkelijke drijfveer, maar tevens een economische activiteit die een inkomen verschaft. Het zijn professionelen aan wie hoge eisen worden gesteld en dat heeft zijn prijs. Het zal voor iedereen duidelijk zijn dat telefonisch tolken nog moeilijker is dan ter plekke tolken, in aanwezigheid van de personen.

Ik heb mijn administratie gevraagd – hoewel de cijfers nog niet zuiver zijn – om op basis van de tolkprestaties 2011 een inschatting te maken van de gebruikersvergoeding die zal moeten worden betaald door voorzieningen in het domein gezondheid en geestelijke gezondheid die niet onder Vlaamse bevoegdheid vallen. Het zou in totaal neerkomen op ongeveer 30.000 euro voor alle voorzieningen samen. Voor de vrije medische beroepen zou het om nog geen 3000 euro gaan, de specialisten in ziekenhuizen niet inbegrepen. De gebruiker mee laten bijdragen in de kost van het telefoontolken is een goed principe, dat aan de basis ligt van het decreet.

Mijnheer Caron, de beslissing om een gebruikersvergoeding in te voeren voor het telefoontolken is niet genomen met als doel extra inkomsten te generen. Met de beslissing van de Vlaamse Regering worden de middelen die door het aanrekenen van de gebruikersvergoeding uitgespaard worden op het budget Inburgering immers opnieuw volledig in het telefoontolken geïnvesteerd. Enerzijds zullen er begin volgend jaar vanuit Inburgering middelen verdeeld worden over de andere Vlaamse beleidsdomeinen die gebruik maken van de tolkentelefoon. Deze middelen moeten verder ingezet worden om een verdere groei van het telefoontolken te financieren. Anderzijds zullen de algemene werkmiddelen voor Ba-bel verhoogd worden. Ba-bel kreunt al jaren onder een hoge werkdruk door de steeds toenemende vraag naar telefoontolken.

De raming voor 2013 van de sokkelfinanciering die vanuit Inburgering zal worden betaald, bedraagt 450.000 euro. Met dat zeer aanzienlijke bedrag moet die basissokkel worden gefinancierd en moet er voor continuïteit worden gezorgd. De middelen die ik overhevel naar de andere domeinen zijn: voor Welzijn – ik rond af – 120.000 euro, voor Werk 39.000 euro, voor Onderwijs en Vorming bijna 26.000 euro, voor Integratie en Inburgering 47.000. Het gaat in totaal om 233.000 euro, middelen die worden getransfereerd om die sectoren toe te laten om de gebruikersvergoeding te betalen.

Mijnheer Van Malderen, het is minister Vandeurzen onbekend op welke manier de federale overheid verder zal ingaan op deze wijziging voor de intramurale gezondheidszorg, maar hij zal niet nalaten om dit probleem samen met mij op federaal niveau aan te kaarten en te ijveren voor een oplossing die optimaal of zo optimaal mogelijk is voor de individuele gebruiker. Hij laat de administratie van zijn beleidsdomein onderzoeken in welke mate de Vlaamse overheid op dit vlak een verantwoordelijkheid kan opnemen voor de eerstelijnsgezondheidszorg. Ik sluit mij aan bij zijn antwoord. Ik wil er ook op wijzen dat het uitgangspunt is dat de gebruikersvergoeding altijd betaald wordt door de gebruiker, dit is de voorziening die een beroep doet op de tolkentelefoon, en niet door de eindgebruiker, de anderstalige burger.

Ik wil hier ook aan toevoegen dat het sociaal tolken een noodzakelijk instrument is in een steeds diverser wordende samenleving, maar nooit het enige instrument mag of kan zijn. Diensten en organisaties moeten nadenken over de manier waarop ze met anderstalige klanten omgaan. Soms zijn tolken het ideale instrument, soms zijn dat pictogrammen, vaak is dat het gebruik van een toegankelijke taal. We moeten altijd ook mensen blijven aanmoedigen om Nederlands te leren en te oefenen. Dat biedt hen kansen.

Mijnheer Caron, tot slot wil ik nog eens beklemtonen dat de beslissing van de Vlaamse Regering om een gebruikersvergoeding in te voeren, genomen is om tegenover de stijgende vraag naar tolkondersteuning een kwalitatief en behoeftedekkend aanbod te kunnen plaatsen. Zorgen voor toegankelijkheid van voorzieningen houdt ook in dat er tolkondersteuning nodig kan zijn om communicatie tussen de anderstaligen en de dienstverlening mogelijk te maken. Dat is een gedeelde verantwoordelijkheid, die de bevoegdheid Inburgering en Integratie overstijgt. De tolkentelefoon is een instrument in een inclusief integratiebeleid, geen categoriaal instrument. Als iedere gebruiksoverheid zijn verantwoordelijkheid opneemt, zullen ook de zwakkere groepen in de samenleving daarvan de vruchten kunnen plukken.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Ik ben het trouwens eens met de nuance die u aanbrengt met betrekking tot de taal. Ook de vorige vragen illustreren dat inzetten op taalkennis bijzonder belangrijk is en dat er daarnaast nog andere methoden zijn. Dat neemt niet weg dat in nogal wat gevallen, zeker in de medische sfeer, zowel jargon als het precies zich kunnen uitdrukken over bijvoorbeeld pijn zeer belangrijk is om een adequate hulpverlening te garanderen.

Minister, u zegt dat u het decreet uitvoert en dat dit parlement verantwoordelijk is voor de decreten, maar u zult het ongetwijfeld met mij eens zijn dat de organisatie van de overgang tussen een fase die voorafgaat aan een decreet en de praktische uitvoering van dat decreet toch wel de verantwoordelijkheid is van de minister. Daarom stellen wij u hier een aantal vragen. Wij moeten er koste wat het kost over waken dat het wettelijke kader wordt gerespecteerd. Ik heb begrepen dat er zeker rekening wordt gehouden met die zorg door het feit dat de diensten die afhangen van Vlaamse financiering een pakket middelen meekrijgen om er bijvoorbeeld voor te zorgen dat de wet op patiëntenrechten wordt gerespecteerd. Maar ik pleit ervoor dat we zeer goed de impact monitoren van wat we doen. U verwijst naar cijfers van 2011. Dat is de oude situatie. Het zal erop aankomen om te evalueren of zich daar verschuivingen voordoen en of ze wenselijk zijn. Wij moeten er koste wat het kost over waken dat het niet de zwaksten zijn die hier het gelag betalen.

Minister, ik ben blij dat u absoluut niet de intentie hebt om bijkomende administratieve verplichtingen op te leggen.

Ik heb een minder duidelijk antwoord gekregen op de vraag naar de garantie, die u wel bevestigt, in die zin dat het niet de eindgebruiker mag zijn die moet betalen maar wel de gebruiker, maar ik heb van u niet direct het middel gehoord – terwijl ik denk dat er wel een mogelijkheid bestaat. U hebt zelf verwezen naar de gebruikersovereenkomst die moet worden gemaakt tussen de gebruiker en de tolkentelefoon. Misschien volstaat het om daarin uitdrukkelijk op te nemen dat het deontologisch niet kan om die vergoeding door te rekenen aan de eindgebruiker. De deontologie is in de medische wereld toch zeer belangrijk. Dan hebben we meteen een generieke regeling die ook van toepassing is op federale sectoren. Hoe men het organiseert, is een ander verhaal.

Dat laatste brengt mij tot het overleg, minister. Het is aangewezen dat uzelf of minister Vandeurzen dit zo snel mogelijk op een interministeriële conferentie over gezondheidszorg agendeert om dit aan te kaarten. Ik heb genoteerd dat het om 30.000 euro gaat, ik zal het verslag nalezen om de exacte cijfers te kunnen zien. Dit kan ook binnen een moeilijke budgettaire context op het federale niveau geen onoverkomelijk probleem zijn. Het is wel zaak om dit zo snel mogelijk aan te kaarten op een interministeriële conferentie over gezondheidszorg.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: De heer Van Malderen heeft gelijk, ik zal het nog wat scherper formuleren of mijn lezing geven. Dit is een typisch voorbeeld van hoe de staatkundige indeling van dit land extra problemen veroorzaakt in plaats van ze op te lossen. Wat gebeurt er nu? Minister, ik kan erin komen dat de diensten die een beroep doen op Ba-bel daarvoor een budget moeten uittrekken, en dat de Vlaamse Regering, voor wat de Vlaamse bevoegdheden betreft, de budgetten over de verschillende beleidsdomeinen verdeelt, zodat ze hun tolkdiensten kunnen betalen. Dat is logisch. Ik vraag me af of er geanticipeerd is om hetzelfde te doen met het federale niveau.

De federaal georganiseerde diensten en medische beroepen vallen nu uit de boot. Heeft de Vlaamse Regering daarover, al dan niet op een interministeriële conferentie, een afspraak gemaakt? Worden de huisartsen het bos ingestuurd om het zelf maar op te lossen? Is daar een oplossing voor? Zelfs dat interesseert me niet. Mij interesseert de persoon die aan de tafel zit voor de dokter en die een duidelijk antwoord zoekt op zijn vraag, die hij liefst goed geformuleerd zou krijgen. Dat soort menselijke problemen, daar moeten we voor gaan. Dat is waar wij voor staan.

Minister, ik nodig u uit om dit met uw federale collega op een principiële manier te overleggen. De kost van het overleg en het heen-en-weerfactureren zal hoger zijn dan 30.000 euro, doch dit terzijde. Als u principieel wilt zijn, doe het dan, maar dan moet er een duidelijk overleg zijn met de federale overheid om dat te doen ten bate van de patiënt die in zo'n situatie terecht kan komen.

Minister, u zegt dat het gezond is dat op die diensten een beroep doen, betalend is. U zegt: “Als ieder zijn verantwoordelijkheid opneemt, zal de zwakkere daar het meeste voordeel van hebben.” Ik lees die twee zaken samen. Als de federale overheid niet op de hoogte is gebracht kan er geen regeling komen. U gaat er toch niet van uit dat de huisarts die een veel lager honorarium krijgt dan de kosten voor de tolk, dat zelf zal betalen. Als hij daarop geen beroep kan doen bij de RSZ of het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) of waar ook, om dat te regelen, dan weet ik wie de rekening zal betalen. Op die situatie moet de Vlaamse overheid minstens anticiperen. Als we groot genoeg zijn doen we dat zelf, en wachten we niet op een signaal van de federale overheid.

Minister, hebt u al stappen in die richting ondernomen?

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Minister, ik sluit me aan bij de vraag of er overleg is geweest met de federale overheid. Ik heb dat in uw antwoord niet gehoord.

Ik volg uw discours als u zegt dat mensen die hier toekomen, het Nederlands moeten leren. Ik denk dat iedereen rond de tafel daarmee akkoord gaat. De praktijk leert dat het meestal kinderen zijn die meegaan met ouders op consultatie bij hun huisarts en dat de kinderen moeten vertalen. Dat is niet altijd heel handig. Ik heb van meerdere artsen vernomen dat ze dat heel schrijnend vinden. De overgangsmaatregel is dus zeker niet genomen zoals het vandaag moet. De praktijk leert het.

Enerzijds is er het decreet. Maar de overgang tussen 2011 en nu zal zeker niet goed verlopen zijn, aangezien ik daarover meerdere klachten heb vernomen.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

De heer Ward Kennes: Mijn vraag ging over de laatste zin van artikel 45.3, waarin het woord ‘gebruiksoverheid’ aan de orde is. Dat is duidelijk niet de eindgebruiker. Dat is ook niet de gebruiker, neem ik aan, maar de gebruiksoverheid. Moet in dit verband het RIZIV worden gezien als de gebruiksoverheid als het gaat om prestaties door artsen, psychologen enzovoort? Of kan het woord ‘gebruiksoverheid’ een andere lading dekken in deze context?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik wil nog eens ingaan op de verhouding met het federale niveau. Ik heb u de cijfers gegeven. Van de prestaties is 51 procent voor het Vlaamse niveau, 1 procent is voor het OCMW, en de rest is federaal, vooral dan Fedasil en een klein stukje Volksgezondheid.

Wat doen we nu? Het budget van Inburgering staat enorm onder druk. Door de instroom vanuit de federale overheid komt er alsmear meer druk op dit budget. Voormalig minister Keulen had nog een budget van 5 miljoen euro voor managers van diversiteit. Ik heb nog 750.000 euro, volgend jaar heb ik nog nul euro, nul, omdat ik primordiaal moet inzetten op het reguliere beleid, de onthaaldiensten, de integratiediensten. En dat neemt toe. Elke maand krijg ik vragen van gemeenten om eigen diensten op te richten en die te subsidiëren omdat ze steeds meer worden geconfronteerd met die instroom. Het is goed dat daarvoor een beleid wordt gevoerd en dus moet ik die middelen daar inzetten.

Met die toegenomen budgettaire druk blijf ik volledig de sokkel financieren. 450.000 euro dient om die sokkel te financieren. In 2009 heeft de decreetgever gewild dat de gebruiksoverheid betaalt. Minister Vandeuren wil met mij de dialoog voeren met de federale overheid. Ik heb de dialoog al opgenomen met federaal staatssecretaris De Block over Fedasil. Er zijn dus contacten. De federale overheid zal haar verantwoordelijkheid moeten opnemen aangezien ze staat voor 41 procent. OCMW zit daar ook bij. Fedasil staat voor 12 procent en de FOD Volksgezondheid voor 6 procent. Het gaat niet over reusachtige bedragen. Iemand hier zei dat het geen probleem kan zijn voor de federale overheid om die bedragen te betalen. Wellicht is dit iets voor het RIZIV.

Mijnheer Van Malderen, wat de artsen betreft kan er ook geen probleem zijn. Geconventioneerde artsen mogen bij mijn weten niets aanrekenen dat niet in de nomenclatura is opgenomen. Dat kan niet worden afgewenteld op de patiënt. Dan zouden ze deontologisch mee in de fout gaan en de wet overtreden. Daar kunnen geen problemen zijn. Alleen moet er worden nagegaan in welke mate het RIZIV dat bedrag van enkele tienduizenden euro's kan regelen, net zoals Fedasil dat ook zou moeten doen.

De Vlaamse overheid gaat zeer ver door de sokkel zowel voor de lokale besturen als voor de federale overheid, samen goed voor 41 procent van de bijdragen, in stand te houden en te betalen en ervoor te zorgen dat die werken volgens kwaliteitsnormen. In uitvoering van het decreet gaan we ertoe komen dat de gebruikers, de overheden betalen wat ze moeten betalen.

Bij Volksgezondheid voeren minister Vandeuren en ikzelf de dialoog. Met Fedasil, de andere grote gebruiker, heb ik vanuit mijn bevoegdheden contacten gelegd met federaal minister De Block. Er zal dus een regeling moeten worden getroffen waarbij de federale diensten die betalingen verrichten.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Patricia De Waele tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de onverklaarbaar hoge stemuitslag van bepaalde kandidaten van de lokale verkiezingen en de uitspraken van staatssecretaris Bogaert over de werking van de nieuwe stemcomputers - 124 (2012-2013)

Vraag om uitleg van de heer Jan Verfaillie tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de meest recente evoluties in het dossier rond het elektronisch stemmen - 146 (2012-2013)

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: De verkiezingen en het gebruik van de nieuwe stemcomputers zijn in deze commissie, maar ook in de plenaire vergadering al veelvuldig ter sprake gekomen. De aanloop naar de verkiezingen van 14 oktober 2012 werd al gekenmerkt door de vele problemen met de stemcomputers. Smartmatic, het bedrijf waar de overheid mee in zee gegaan is voor de levering van de nieuwe stemcomputers, liep heel wat vertraging op. Dit leidde al tot verschillende vragen in de commissie.

Minister, op 15 juni antwoordde u in de commissie dat er eerst een prototype van stemcomputers zou worden ontwikkeld, dat zou worden gecertificeerd door een derde, in dit geval PricewaterhouseCoopers (PwC) en vervolgens zou worden getest en geëvalueerd. Daarna zou er een proefstemming komen op verschillende plaatsen in Vlaanderen in zeer realistische omstandigheden.

Maar de problemen met de stemcomputers beperkten zich niet enkel tot de aanloop naar de verkiezingen. Op de verkiezingsdag zelf waren er ook in verschillende steden en gemeenten problemen. De stemcomputers bleken niet altijd even goed te werken, met lange wachtrijen en zelfs gesloten stembureaus in sommige gemeenten tot gevolg. Het Agentschap Binnenlands Bestuur ontving op de verkiezingsdag zelf 1767 oproepen voor problemen met de nieuwe stemcomputers.

Elke gemeente heeft een onderhoudscontract dat erin voorziet dat eventuele defecten onmiddellijk worden hersteld. Voor de technische bijstand op de dag van de verkiezingen heeft de Vlaamse overheid een contract met heel strikte interventie- en vervangtijden, zodat

de continuïteit van de stemming zo weinig mogelijk in het gedrang komt. Minister, in de plenaire vergadering van 17 oktober 2012 lichtte u dit contract nog eens kort toe, en u stelde dat er een interventietijd van 30 minuten moet worden gerespecteerd. Tot hier een korte samenvatting van de voorgeschiedenis.

Zelfs na de stemming zorgen de nieuwe computers voor heel wat polemieken. Uit statistische analyse van de VUB blijkt dat bepaalde kandidaten, vooral uit het Antwerpse, veel beter of zwakker scoorden dan hun plaats op de lijst deed vermoeden. Aan de oorzaak zou een te gevoelig afgesteld touchscreen liggen, waardoor de computer automatisch een naamstem zou uitbrengen zonder dat de kiezer zich daar bewust van is.

Minister, u ontkende deze hypothese in alle toonaarden en stelt de kiezer zelf verantwoordelijk voor sommige onverklaarbaar hoge stemresultaten. Het Agentschap Binnenlands Bestuur zou deze hypothese hebben getest en tot de conclusie zijn gekomen dat deze manier van stemmen onmogelijk is. Volgens wat we konden vernemen in de pers, zou u dat wijten aan de gemakzucht van de kiezer, die gemakshalve de eerste de beste persoon aanduidt.

Nochtans stel ik me ook vragen bij de tests die PwC heeft uitgevoerd. Ofwel werd het systeem door PwC en uw diensten nog niet uitvoerig genoeg getest, ofwel heeft PwC nagelaten dit mogelijke probleem aan u kenbaar te maken. Als de laatste optie waar zou zijn, vraag ik me wel af welke acties u gaat ondernemen tegen PwC. In de pers lezen we dat het systeem 85.000 keer is getest en dat er toch duizenden fouten gesignaleerd zouden zijn. Dit probleem werd zelfs ontdekt tijdens de uitvoering door PwC.

Intussen heeft ook federaal staatssecretaris voor Ambtenarenzaken Hendrik Bogaert zich in de discussie gemengd. Volgens hem zijn de problemen met de stemcomputers geen details meer. Hij zou het liefst teruggaan naar stemmen met potlood en papier.

Samenvattend kunnen we stellen dat het systeem op drie punten gefaald heeft. Ten eerste: de toegankelijkheid. Er werden veel klachten gesignaleerd over de gebruiksvriendelijkheid. Ten tweede: de betrouwbaarheid. Sommige computers zouden niet correct opstarten. Dat leidde tot problemen met stembureaus die te laat of niet open gingen. Ten derde: de correctheid. Mensen brachten voorkeurstemmen uit op kandidaten voor wie ze misschien niet wilden stemmen.

Een grondige evaluatie en bijsturing dringen zich dus op. Het zou al te gemakkelijk zijn om alleen de kiezer de schuld te geven van onverklaarbaar hoge stemmenaantallen voor bepaalde kandidaten. We mogen van een stelsysteem verwachten dat de zwakke plekken eruit gefilterd zijn.

Minister, u was verantwoordelijk voor de organisatie van de lokale verkiezingen van 14 oktober. Wat vindt u van de uitspraken van staatssecretaris Bogaert met betrekking tot de problemen met de stemcomputers, en zijn uitspraak om terug te keren naar het stemmen met potlood en papier? Hoe ziet u de toekomst van deze digitale stemcomputers, nu er op federaal niveau getwijfeld wordt aan hun werking?

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag heeft een iets andere input. Ik zal het niet hebben over staatssecretaris Bogaert. *(Opmerkingen)*

Ik wil terugkeren tot de essentie van het verhaal, minister. Iedereen hier aanwezig weet hoe moeilijk het was om te komen tot waar we nu staan. Op het laatste moment was het soms wat kunst- en vliegwerk. De verkiezingen zijn in heel wat gemeenten elektronisch georganiseerd. Al bij al is dat behoorlijk verlopen, al zijn er natuurlijk wel wat pijnpunten. Over die pijnpunten zal ik me niet uitspreken, omdat ik er niet van op de hoogte ben en er geen ervaring mee heb. Mevrouw Coppé kan daar straks misschien een getuigenis over afleggen.

Ik wil het specifiek hebben over de studiebureaus die erbij betrokken waren. Ten eerste is er de firma die betrokken was bij het ontwerp van de computers. Maar ten tweede denk ik aan

PricewaterhouseCoopers, dat heeft ingestaan voor de testen en de controle van het systeem. Er zijn niet minder dan 85.000 tests geregistreerd. Daarbij werden geen onnoemelijke problemen gesignaleerd. En voor de problemen die gesignaleerd werden, werd 'en cours de route' een oplossing gezocht.

Voor één probleem heeft PricewaterhouseCoopers blijkbaar geen oplossing gevonden, namelijk dat, als je te lang op een bepaalde partijnaam bleef duwen, je automatisch ook stemde voor de kandidaat die erachter stond. Dat probleem is overigens ook niet gemeld. Volgens mijn informatie was PricewaterhouseCoopers daar perfect van op de hoogte. Twee of drie dagen na de verkiezingen heeft de heer Guido Decoster dat uitgebreid getoond op televisie. Op het moment van de verkiezingen was hij daar dus niet van op de hoogte. Ik geloof dus dat PricewaterhouseCoopers de Vlaamse overheid hier voor een stuk heeft voorgelogen, door misleidende informatie ter beschikking te stellen van de minister en de administratie en door te zeggen dat alle pijnpunten eruit waren gehaald.

Minister, ik vind dit onaanvaardbaar. De aankoopprocedure van de computers heeft heel wat centen gekost. Er was een cofinanciering van Vlaanderen en de federale overheid. PricewaterhouseCoopers zal daar ongetwijfeld een dikke factuur voor aanrekenen.

Hebt u deze aangelegenheid al besproken met PricewaterhouseCoopers? Zo ja, hoe verklaren zij dat deze problemen niet gerapporteerd werden? Beschikt u contractueel over middelen om betalingen te staken, om eventueel gerechtelijke procedures aan te spannen, of om schadevergoedingen te eisen? Er werd na de verkiezingen immers duidelijk aangetoond dat PricewaterhouseCoopers goed op de hoogte was, maar heeft nagelaten om te rapporteren. Dat komt voor een stuk neer op valsheid in geschrifte en bedrog.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

De heer Kurt De Loor: Minister, het verhaal van het elektronisch stemmen loopt nog altijd niet over rozen. Bij de voorbereidingen zijn een aantal zaken niet naar wens verlopen, maar ook op de verkiezingsdag zelf. Nu blijkt dat er ook in de nasleep van de verkiezingen problemen naar boven zijn gekomen. Die problemen zijn niet van de minste. Het gaat bijvoorbeeld over verschillende kandidaten die door het elektronisch stemmen meer voorkeurstemmen gekregen hebben dan wat door de kiezer gewenst zou zijn.

Minister, de fouten die hier gebeurd zijn, zijn fouten met het elektronisch stelsysteem. PricewaterhouseCoopers was net aangesteld om daar een controle op uit te voeren. Er zijn testen geweest, ook in Veurne overigens, met het elektronische stelsysteem, maar blijkbaar bracht PricewaterhouseCoopers u niet op de hoogte van dit euvel. Bent u van mening dat deze fout in het stelsysteem de uitkomst van de verkiezingen en de samenstelling van de respectieve raden veranderd en beïnvloed heeft? Bent u van oordeel dat de fout in het systeem vermeden had kunnen worden door vroegtijdig communiceren met u? Bent u van oordeel dat maatregelen jegens PricewaterhouseCoopers aan de orde zijn? Zo ja, welke?

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Voorzitter, minister, collega's, ik heb mijn bezorgdheid al geuit in een actuele vraag op 17 oktober, naar aanleiding van de vele opmerkingen die er geweest zijn op 14 oktober, de dag van de gemeenteraadsverkiezingen.

We hebben hier niet onmiddellijk te maken met een politieke kwestie, maar veeleer een technische en juridische kwestie. Het gaat hier over de rechten van de kiezers en de democratische waarden in het algemeen. Men kan niet ontkennen dat er problemen zijn opgetreden die wijzen op een verlies van integriteit van de stemming. Die zijn bekend, er zijn talrijke bewijzen van. Die worden nu weggewuifd met de bewering dat elke kiezer zijn of haar uitgebrachte stem had kunnen verifiëren door middel van de print op het stembiljet, maar dat is onjuist. Het was nodig om de 2D-barcode te verifiëren aan de hand van een scanner, om er zeker van te zijn dat er geen fouten zaten in de mapping tussen de code en de stem die men

wou uitbrengen. De getelde stem was immers de 2D-barcode, en niet de leesbare print. Dat is heel belangrijk.

De vraag is hoeveel kiezers dit hebben gedaan. Mijn inziens is niet voldoende op dit recht gewezen. Slechts enkele stemhokjes waren van een dergelijke handscanner voorzien. Er was maar weinig controle op het mogelijk verschil tussen de werkelijk bedoelde stem en de in de tweedimensionale barcode gecodeerde stem.

Dat de controle nodig was, blijkt niet enkel uit de andere integriteitsproblemen die door een softwarefout zijn veroorzaakt, wat op zich al zeer erg is. Bovendien wordt de controle door de betrokken autoriteit aangehaald als een noodzaak voor wie niet gemakzuchtig wil zijn. Dat is op veel plaatsen allemaal gebeurd. Het is bewezen dat er fouten zijn geweest.

Ik kan me aansluiten bij de opmerkingen van anderen over het studiebureau. Het studiebureau heeft de minister zeker niet tijdig verwittigd van de fouten die nog in het systeem zaten. Dat is in mijn ogen vrij ernstig.

Het is tevens opmerkelijk dat staatssecretaris Bogaert kort na de verkiezingen ernstige fouten aan de oppervlakte heeft gebracht. Hij trekt het hele systeem met betrekking tot het digitaal stemmen in twijfel. Mevrouw De Waele heeft hier daarnet al allusie op gemaakt.

Open Vld is zeker geen voorstander van een terugkeer naar het stemmen met pen en papier. Die tijd is voorbij. We moeten alles op een verfijning en een verbetering van het systeem inzetten. We moeten in 2014 op de meeste plaatsen het veralgemeend elektronisch stemmen kunnen invoeren.

Minister, welke maatregelen zult u treffen om de talrijke problemen die we nu hebben gekend en die eigenlijk reeds voor de verkiezingen, maar zeker ook na de verkiezingen, aan de oppervlakte zijn gekomen, uit de weg te ruimen? Het is de bedoeling in 2014 verder van het veralgemeend elektronisch stemmen gebruik te kunnen maken. Dat lijkt mij de toekomst. We kunnen niet meer terug in de tijd.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Dit punt is in de vorm van actuele vragen tijdens een plenaire vergadering al uitgebreid aan bod gekomen. Aangezien ik wil dat hiermee rekening wordt gehouden, wil ik mijn oproep toch nog even herhalen.

Minister, we hebben in de pers uw reactie gelezen. U had het over de gemakzucht van de Vlaming. Klopt dat? Dat komt immers niet overeen met een reactie die we een paar dagen later konden lezen. Toen hebt u dan weer op de ernst van de feiten gewezen. Die berichten waren elkaars tegengestelde. Kunt u hier wat duidelijkheid over verschaffen? Wat hebt u nu in feite al dan niet gezegd?

Verder pleit ik voor een snellere en een betere ondersteuning en hulpverlening bij defecten. Ik blijf dat herhalen. De wachttijden waren vaak te lang. U hebt dat trouwens al onderkend. Hoewel de machines de allerbeste kunnen zijn, blijft een ondersteuning altijd nodig.

Het probleem met de touchscreens is een bekend fenomeen voor wie wel eens een iPad of zo gebruikt. Wie te lang drukt, kan met dit soort neveneffecten worden geconfronteerd. Dit probleem kan technologisch worden opgelost. We kunnen een wachttijd van een seconde of van een halve seconde invoeren. Pas daarna wordt het een dubbelklik of wordt het doordruwen als een voorkeurstem voor een bepaalde persoon genoteerd. Ik zou u dan ook willen vragen dit op technisch vlak aan te passen.

Ik ben er absoluut niet voor gewonnen in de toekomst met pluim en inkt of met een rood potlood te gaan stemmen. Ik denk dat niemand hier dat wil. In mijn gemeente was het de eerste keer. Hoewel er een paar incidenten waren, moet ik zeggen dat het systeem fantastisch heeft gewerkt en snel resultaten heeft opgeleverd. Zelfs oudere mensen, die het niet gewend zijn met technologische highbrowtoestellen te werken, hebben achteraf verklaard dat ze het handig vonden op deze manier te stemmen. Ik pleit ervoor dit systeem te behouden.

Minister, ik weet niet of u vandaag al op mijn laatste vraag kunt antwoorden. Het is mogelijk dat er op basis van het mankement aan de touchscreens klachten over een vervalsing van de verkiezingsresultaten zullen komen of reeds zijn ingediend. Hebt u al klachten ontvangen? Hoe wilt u hiermee omgaan?

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Voorzitter, in mijn gemeente is ook elektronisch gestemd. Het is allicht een goede zaak dit eens te evalueren. Ik verneem hier dat iemand ongewild een kandidaat op een bepaalde plaats op het touchscreen kan aanduiden. Dit opent misschien perspectieven. Misschien kunnen we in de toekomst interessante plaatsen op de lijst aanbieden. Het gaat niet enkel meer om de lijsttrekker en om de zogenaamde volgende lijsttrekker in de rechterkolom: iedereen zal de plaats willen waar die vinger op belandt.

We waren zeer tevreden over de wijze waarop is gestemd. Toch wil ik twee opmerkingen maken. Volgens mij kunnen die problemen zeer snel en op een praktische manier worden verholpen.

In de eerste plaats was de interventietijd te lang. Bij ons kon een computer bij de opening van een stembureau niet worden opgestart. Dat was in Sint-Idesbald. Het heeft anderhalf uur geduurd voor iemand ter plaatse is verschenen. Zoiets veroorzaakt veel wrevel bij de mensen die vroeg willen stemmen. Vaak moeten die mensen nog een vliegtuig halen in Zaventem of hebben ze andere verplichtingen. Ze worden dan zeer zenuwachtig. Sommige mensen zijn op een uur tijd twee- tot driemaal teruggekomen om te stemmen. Aangezien ze nog altijd niet konden stemmen, hebben ze het dan maar opgegeven.

In feite kan een dergelijk probleem gemakkelijk worden opgevangen. De persoon die ter plaatse moet komen, moet er sneller geraken. In dit geval moest die persoon van Aalter komen. Het is normaal dat hij niet op een halfuur in Koksijde kon geraken. We moeten op het vertrekpunt letten. We zouden, zoals voor de brandweer gebeurt, met een straal moeten werken. Die mensen moeten binnen de vooropgestelde en voor iedereen aanvaardbare termijn van dertig minuten ter plekke geraken.

In de tweede plaats was er enige onduidelijkheid bij de voorzitters van bepaalde stembureaus. Ze verwezen niet onmiddellijk door naar de andere bureaus, waar de computers wel al werkten. Die ordewoorden zouden beter worden doorgegeven. Indien het niet mogelijk is een computer op te starten, moet worden doorverwezen naar de bureaus die wel al actief zijn en waar de mensen vlugger kunnen worden bediend.

Zodra hij ter plaatse was, heeft de technicus goed werk geleverd. Het bleek te gaan om een fout van de voorzitter tijdens de opstartprocedure. De procedure moest in gang worden gestoken. Dit bewijst hoe belangrijk het is dat iemand tijdens het opstarten snel ter plaatse kan komen. Die technicus is trouwens heel de dag in Koksijde gebleven.

Minister, vindt u dat we een procedure moeten opstellen om de interventietijd op dertig minuten te houden door na te gaan waar de technici moeten vertrekken? Vindt u dat de ordewoorden moeten worden doorgegeven om onmiddellijk naar andere stembureaus te verwijzen?

De voorzitter: Mevrouw Vissers heeft het woord.

Mevrouw Linda Vissers: Voorzitter, ik wil niet meer uitweiden over de problemen die er met het elektronisch stemmen zijn geweest. Volgens mij zijn leden van meerdere partijen toevallig verkozen omdat hun naam toevallig achter het punt van de dubbele klik stond. Zo is in Antwerpen een kandidaat van het Vlaams Belang verkozen die eigenlijk op een onverkiesbare plaats stond. Omwille van die dubbele klik zetelt hij nu toch in de gemeenteraad. (*Rumoer*)

Ik wil me veeleer bij de vragen van de heer Verfaillie over de consultant aansluiten. De consultant wist dat dit fouten kon opleveren. Het is veel uitgeprobeerd. Hij wist dat er problemen waren en hij heeft dat verzwegen.

Minister, op 23 oktober 2012 hebben we een document gekregen met de opmerkingen van het college van deskundigen over de verkiezingen van 14 oktober 2012. Daar staat heel uitgebreid in vermeld wat er voor de verkiezingen allemaal is gebeurd, welke fouten tijdens de verkiezingen zijn vastgesteld en welke conclusies hieruit kunnen worden getrokken. Wat mij stoort, is dat u in de pers en op de televisie hebt erkend dat de consultant hem van een eventuele fout op de hoogte heeft gebracht. Wist u dat al voor u dit boekje hebt gemaakt? Indien u het toen al wist, vraag ik me af waarom die problematiek nergens staat vermeld. Dit verslag is opgesteld door het college van deskundigen die met de controle op de geautomatiseerde stemmingen waren belast. Ik vind persoonlijk dat die problemen in dit boekje hadden mogen staan.

Nu wordt hierover over en weer gepraat. Het stond in de pers. U geeft straks nog eens een mooi antwoord. Maar dit is iets wat blijft. Dit had er volgens mijn fractie in mogen staan. Minister, wist u het voor 23 oktober of pas daarna? Zo ja, wilt u dan eventueel dit boekje aanpassen?

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé: Voorzitter, minister, collega's, ik wil nog eens benadrukken wat vele collega's al hebben gezegd: deze elektronische stemming is niet vlekkeloos verlopen, ook niet bij ons in Roeselare. Ik hoor van de heer Caron dat het ook in Kortrijk de eerste keer was. Dit was ook zo bij ons.

Ik zal niet herhalen wat de andere collega's hebben gezegd. Het was bij ons net hetzelfde: te lange wachttijden en de ondersteuning die meer dan twee uur op zich liet wachten. Dat werd ook effectief zo genoteerd. De voorzitters van de bureaus zeiden ook gemakkelijk: "Ga maar naar huis". En men kreeg een stempel dat er gestemd werd. Dat is wat spijtig. Het gaat hier om een democratisch gebeuren dat met de nodige aandacht en de nodige eerlijkheid moet verlopen. Men mag niet iedereen de kans geven en men mag niet zeggen: "Ga maar naar huis, het zal nog te lang duren." Dat is spijtig omdat juni 2014 heel dichtbij is. Minister, kunt u verzekeren dat bij de volgende stemronde al deze kinderziekten, die er zijn geweest ondanks de zware financiële inspanningen vanuit Vlaanderen, in juni 2014 zullen zijn opgelost?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw Coppé, wij organiseren in 2014 de verkiezingen niet. Dat is de federale overheid. In de mate dat staatssecretaris Bogaert zijn gram haalt, zal dat met potlood en papier zijn. Maar dat zal me niet verhinderen om dit systeem te evalueren en om ervoor te zorgen dat het wordt verbeterd. Ik wil niets minimaliseren. Dit systeem moet geëvalueerd en aangepast worden, het had beter kunnen functioneren. Maar laat er geen misverstand over bestaan: Vlaanderen is alsnog niet bevoegd om zijn eigen verkiezingen voor het Vlaams Parlement te organiseren. En uiteraard zijn ook de verkiezingen voor Kamer en Senaat een federale bevoegdheid.

Ook deze aangelegenheid is een gemengde aanpak geweest van het federale niveau en de deelstaten. Uiteindelijk heeft Wallonië afgehaakt. Brussel heeft deels, in twee van de negentien gemeenten, meegedaan. Het is een gezamenlijke aanpak geweest omdat er een systeem werd ontworpen dat moest kunnen werken voor alle verkiezingen in dit land, niet alleen voor de gemeenten en de provincies, maar ook voor de Vlaamse, de federale en de Europese verkiezingen. Dat is een goed idee. Dit systeem werd uitgedokterd door zeven Belgische universiteiten samen. Het is een complex systeem geworden, precies om oplossingen te vinden voor de kritiek die er kwam vanuit democratische hoek: je kunt bij elektronisch stemmen onvoldoende je stem controleren. Er is geen nacontrole mogelijk. Dit is opgenomen in dit systeem. Op zich heb ik daarover geen klachten gehoord.

Er zijn bij het stemmen met dit nieuwe systeem te veel problemen geweest. Collega's, er zijn al elke keer problemen geweest. Dat is geen excuus. Ik kan u in detail zeggen wat de problemen zijn geweest bij het elektronisch stemmen vanaf de invoering ervan in 1994. De eerste keer waren er procentsgewijze veel meer problemen. In 1999, toen er meer gemeenten waren, waren er nog meer problemen. Toen hebben ze in Schaarbeek de bureaus tot 19 uur moeten openhouden. In 2006 zijn ze in Bertem met het systeem, waaruit de kinderziekten al hadden moeten zijn verwijderd, pas om 10 uur kunnen beginnen te stemmen. Daar lagen alle bureaus stil. Het is een illusie te denken dat je tienduizenden computers in één keer in werking kunt stellen en dat er nergens een probleem zal zijn, maar dat is geen excuus. Nu ging het over een kleine 60 procent van de kiezers en 23.000 toestellen. In de bestekken werden zoveel mogelijk garanties op service opgenomen. Bij zware problemen moest er binnen de dertig minuten worden opgetreden. Maar er waren zoveel problemen tegelijk dat de technici niet overal binnen de dertig minuten de oplossing hebben kunnen bieden. Zoals ik al heb gezegd in het halfroond waren er tweehonderd technici stand-by, verdeeld over de provincies. Niettemin verneem ik dat ze op bepaalde plaatsen te laat waren.

Ik ben het dus eens met al diegenen die vinden dat verkiezingen een democratische aangelegenheid zijn die een hoge kwaliteit en zekerheid vergt. Het moet een integer systeem zijn, laat daar geen twijfel over bestaan. Ik zeg u – en ik zal het straks aantonen – dat dit systeem meer garanties biedt inzake integriteit dan stemmen met potlood en papier. Ik had verwacht hier te worden geïnterpelleerd over de problemen die zich voordoen bij het stemmen met potlood en papier. Ik geef u straks de cijfers. Er is bij mijn weten bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen op dit ogenblik geen enkele klacht met betrekking tot het systeem van digitaal stemmen, maar er zijn er negen met betrekking tot het systeem met potlood en papier. U kent daar allemaal de grote fouten, gebreken en tekortkomingen van.

Maar goed, dit sluit niet uit dat hierop een antwoord moet worden gegeven. Het is voor een deel een herhaling van wat in het halfroond al is besproken, en voor een deel ook een herhaling van mijn debat met staatssecretaris Bogaert in De zevende dag. Ik heb toen gezegd, en ik herhaal, dat ik zijn basisuitspraak onderschrijf dat een democratisch systeem een foutloos systeem verdient en dat elk incident er een te veel is. Ik moet het wel relativeren. Met die systemen zal je altijd incidenten hebben. Iedereen onder u is vertrouwd met informatica en computersystemen. Nu zijn er 23.000 toestellen. Als we straks in Vlaanderen 100 procent met de computer stemmen, zullen er tussen de 40.000 en 45.000 toestellen zijn. Ik vrees dat er altijd problemen zullen zijn, maar ik blijf erbij dat elk incident er een te veel is.

Ik zal de hele voorgeschiedenis niet herhalen. De heer Verfaillie heeft eraan gerefereerd. Hij heeft een punt, maar er is in dit dossier door federale toestanden veel te veel tijd verloren. Ik heb vroeger al gezegd dat we idealiter pilootprojecten hadden moeten kunnen doen in 2009 en liefst in 2010, om nu, in 2012, volop te ontplooien. We hebben nu ook stemmingen gedaan in omstandigheden die vergelijkbaar waren met verkiezingsomstandigheden, maar die zijn nooit exact dezelfde. Die pilootprojecten zijn er niet geweest. Maar het systeem en het bestek bevatten zoveel mogelijk waarborgen om ervoor te zorgen dat er geen problemen zijn en dat de problemen die zich toch voordeden konden worden verholpen. Dat is niet 100 procent gelukt. Er zijn, wat mij betreft, te veel incidenten geweest. Ik heb dat publiekelijk, in de media en in het halfroond, gezegd. Maar nog eens: het systeem met potlood en papier is kwetsbaarder en fraude- en foutengevoeliger systeem dan dit systeem.

Collega's, ik zal een grondige evaluatie laten uitvoeren door het agentschap tegen eind maart 2013. Dat kan niet op enkele dagen worden geïmproviseerd. Ik kan nu al bevestigen dat Smartmatic al heeft gezegd dat een aantal zaken moeten worden aangepakt. Een van de problemen is dat men in een aantal gevallen is blijven doorstemmen in de testmodus. Daardoor zijn die stemmen niet geregistreerd. Gelukkig zijn alle stemmen bewaard, zodat ze achteraf, onder de controle van getuigen, zeer correct konden worden ingebracht. Daar zijn geen klachten over. Dat was een menselijke fout, maar je kunt er technisch voor zorgen dat het niet gebeurt. Je kunt dat strookje, nadat het is ingescand, niet nog eens inscannen, heeft

Smartmatic mij verzekerd. Dat was ook voor ons een geruststelling. Men had wel de uitprints. Men heeft er dan onder toezicht van getuigen voor gezorgd dat alle stemmen correct zijn ingebracht. Daarover zijn bij mijn weten geen klachten. Dat kun je perfect technisch oplossen, zoals ook het probleem dat u en ons hier bezighoudt.

Collega's, ik heb mijn eerste reactie gegeven toen ik nog niet op de hoogte was van het probleem. Het agentschap was er ook niet van op de hoogte. Het was ons ook niet gesignaleerd. De pers vroeg toen wat er gebeurd kon zijn. Ik heb gezegd dat mensen misschien gemakshalve hun hand op het touchscreen hebben laten liggen en dat ze onmiddellijk een tweede stem hebben ingebracht. Dat was het dus niet, maar dat wisten we pas dinsdagavond. Ik heb het ook in de plenaire vergadering gezegd: het ging over mensen die een tweede keer gedrukt hebben, in de grotere centrumsteden waar het iets langer duurde om de lijsten te laten verschijnen. Mensen werden ongeduldig en drukten nog eens op de lijst die al opgeroepen was. Het was een tweede druk en niet de hand op het scherm blijven houden. Het deed zich voor in grotere steden waar er grotere bestanden waren en waar het iets langer duurde. Door het feit dat men nog eens duwde, had men al een kandidaat aangeraakt op de lijst die al verschenen was. Dat heeft zich dus voorgedaan op een beperkt aantal plaatsen. Ook dit kan technisch worden verholpen door bijvoorbeeld een bevestigingstoets voor de partij te gebruiken. PwC kende het probleem, maar heeft het niet gesignaleerd. Er zijn 85.000 tests uitgevoerd, maar dit probleem was vooraf niet gesignaleerd. PwC heeft het niet gesignaleerd omdat het blijkbaar vond dat het een klein probleem was. Bovendien is de kiezer meester van zijn stem en zit het systeem zo in elkaar dat je drie keer de kans hebt om het weer te veranderen. Je kunt je keuze voor een naam wegvinken, je moet aan het eind je stem bevestigen en er is de print. Je kunt naar de voorzitter gaan en zeggen dat je opnieuw een handeling wilt doen.

Ik heb nooit elektronisch gestemd. Mensen vertellen me dat het systeem met de pen bij het elektronisch stemmen daar ook toe leidde. Men moest de pen in een bepaalde hoek houden en kwam zo soms ook terecht op de naam van de kandidaat aan wie men geen stem wou geven. Het doet zich ook voor bij het stemmen met potlood en papier en dan kan men helemaal niets meer doen. Mensen doen dan allerlei pogingen om het bolletje weg te krijgen en bij het tellen ontstaan dan discussies over de geldigheid van die stemmen. Er zijn trouwens veel meer ongeldige en blanco stemmen bij potlood en papier dan bij digitaal stemmen. In Maaseik was er een klacht over de partijen 'Voluit' en 'Vooruit' die naast elkaar stonden. Er waren daar meer dan 6 procent ongeldige stemmen. Het fenomeen heeft zich al altijd voorgedaan. Bij het digitaal stemmen gebeurde het dus dat men door twee keer te drukken al bij de naam van een kandidaat zat. Ik herhaal dat het systeem dit niet had mogen toelaten, maar het systeem laat wel toe om het te corrigeren. De kiezer blijft meester van zijn stem.

Collega Vissers, dat boekje waar u het over hebt – een beetje minachtend –, is het rapport van uw deskundigen. Het parlement heeft beslist om onafhankelijke deskundigen aan te stellen om na te gaan of alles integer is verlopen. Ik heb de pen niet vastgehouden. Ik heb daar niets over te zeggen. Ik heb dat niet gevalideerd, niet goed- of afgekeurd. Ik merk dat ook uw experts dat aanhalen. De vraag is niet of ik het wist op 27 oktober, de vraag is of zij het hebben aangehaald. Ze halen het dus aan: "Als een kiezer na het selecteren van een lijst een tweede keer drukt op de positie van deze lijst, dan had dit mogelijk een 'ongewilde' kandidaatselectie voor de kopstemmen tot gevolg (zoals uitgebreid bericht in de pers). Deze situatie kon door de kiezer zelf wel worden gedetecteerd en rechtgezet." Dat zeggen de experts, aangesteld door dit parlement. U kent de conclusie die deze experts trekken.

Ik heb in de media ook gezegd dat de kiezer nog altijd meester was van zijn stem. Mevrouw Vissers, ik durf niet te zeggen wat u zegt, namelijk dat iemand te veel stemmen heeft gekregen. Ik zie die stem. Uw partijgenoot zegt in de media dat hij bekend is en dat al die mensen met overtuiging voor hem hebben gestemd. Ik mag me er ook niet over uitspreken. Het is eventueel een zaak voor de Raad voor Verkiezingsbetwistingen. Ik zeg alleen dat de kiezer de macht had om die stem, tot drie keer toe, te corrigeren. Ik heb kennissen en

vrienden die al lang elektronisch stemmen en die zeggen dat het hun ook overkomen is. Ook in dat geval bleef de kiezer meester van zijn stem.

Digitaal stemmen heeft zijn voor- en nadelen. Het geeft zeer snel resultaten. Het agentschap denkt dat er een wereldrecord was inzake snelheid en accuraatheid van het tellen. Om 15 uur waren de eerste resultaten er. Om 18 uur was 85 procent van de digitale resultaten beschikbaar. Er zijn uiteraard veel minder mensen nodig. Er waren in totaal 12.500 mensen minder nodig bij de stemverrichtingen. Als je het uitbreidt naar Vlaanderen, gaat het nog om veel meer. Er zijn ruimere mogelijkheden inzake analyse en wetenschappelijk onderzoek. Er is ook geen enkele gemeente die digitaal gestemd heeft, die gepleit heeft voor een terugkeer naar potlood en papier. Er zijn risico's. De toestellen zijn niet perfect en het is een duur systeem.

Potlood en papier biedt meer kansen op vergissing en op fraude. Er is opnieuw een fraudegeval gevonden bij het tellen van de naamstemmen. Iedereen die ooit in een telbureau was, weet hoe risicovol het is. Er doen daarover allerlei verhalen de ronde. Ik heb vastgesteld dat een MR-kandidaat uit zijn partij is gezet omdat hij zichzelf stemmen had toebedeeld. Dat kan alleen met potlood en papier.

De cijfers die ik heb over blanco en ongeldige digitale stemmen, gaan over 2,96 procent. Voor potlood en papier is dat 4,47 procent, met een aantal uitschieters. In Maaseik bijvoorbeeld was het 6,52 procent. Het is evident dat er bij stemmen met potlood en papier meer ongeldige stemmen zijn.

Op dit ogenblik zijn er veertien klachten ingediend bij de Raden voor Verkiezingsbetwistingen. Een aantal daarvan hebben betrekking op de campagnes. Negen hebben betrekking op de tellingen bij het manuele stemmen. Ik heb geen weet van een klacht bij het digitale stemmen.

Ik heb al verwezen naar het rapport van 23 oktober van het college van deskundigen van het Vlaams Parlement. Dit college concludeert dat het merendeel van de incidenten bij het digitale stemmen te herleiden zijn tot menselijke fouten. Veel van die fouten zijn te vermijden door kleine aanpassingen van de stemcomputers, een betere begeleiding en opleiding van de voorzitters en een beter afdwingbare procedure. Andere incidenten waren technisch van aard.

Ik ga niet vooruitlopen op het onderzoek dat het agentschap doet, maar ik kan wel meedelen dat het agentschap ook overleg heeft met de FOD Binnenlandse Zaken die tot nader order in 2014 verkiezingen moet organiseren. We hebben altijd constructief samengewerkt en we gaan dat ook blijven doen. We zullen onze evaluatie bezorgen aan de federale overheid. We hebben aan Smartmatic gevraagd om het systeem aan te passen zodat de problemen die zich voordeden, vermeden worden of gereduceerd worden.

Ik kom tot de vragen over PricewaterhouseCoopers. Mijn agentschap en ikzelf hebben in de periode voorafgaand aan de verkiezingen geen weet gehad van dit probleem. PricewaterhouseCoopers heeft achteraf laten weten dat het zich maar één keer heeft voorgedaan. Zij hebben het niet nuttig geoordeeld om dit te signaleren. Ik vind dat dit wel had moeten gebeuren. Hadden wij geweten dat dit zich kon voordoen, ook al was het in al die tests maar één keer gebeurd, dan hadden wij kunnen zeggen: zoek een systeem om te vermijden dat dit zich voordoet.

Iedereen onder u komt wellicht tot diezelfde conclusie, maar ons werd het dus niet signaleerd voor de verkiezingen. Onmiddellijk na de verkiezingen, in mijn eerste reacties, hadden wij zelfs geen weet van het fenomeen dat zich had voorgedaan. Zodra we het wisten, hebben we laten nagaan wat er mogelijk was. De administrateur-generaal heeft dan op televisie gedemonstreerd wat het probleem was met die dubbele toets.

PricewaterhouseCoopers heeft het systeem gecertificeerd, collega's. Laat daar geen twijfel over bestaan. Ik heb dat ook gezegd voor de verkiezingen. Ik heb daar in aanloop naar de verkiezingen diverse vragen over gekregen. Ik heb toen gezegd dat het een 'ongoing' verhaal was, met aanpassingen die vereist waren en uitgevoerd zijn. Uiteindelijk heeft PwC dat gecertificeerd, zoals ze dat ook moeten doen volgens de bepalingen.

Ondertussen heeft het agentschap dat probleem besproken. De certificering omvat de integriteit van het stemproces, de fraudebestendigheid, de waarborg op het behoud van het geheim van de stemming, de conformiteit met de wetgeving. Andere aspecten, zoals gebruiksvriendelijkheid, vallen daar niet onder. De vraag is of PricewaterhouseCoopers dit probleem, ook al werd het naar zijn bewering maar één keer vastgesteld, had moeten beschouwen als een probleem met betrekking tot de integriteit van het stemmen. Ik ben geneigd te zeggen dat dat daar inderdaad onder valt, ook al hadden ze het maar één keer gedetecteerd.

Die discussie zal gevoerd worden. Ik vind dat daar een inschattingsfout is gebeurd door PricewaterhouseCoopers. Zij hadden dit moeten signaleren. Dan lag de bal in ons kamp om te beslissen of het ernstig genoeg was om er iets aan te doen of niet, maar dat is dus niet gebeurd.

U hebt het rapport van uw college van deskundigen. Dat gaat in de lijn van wat ik gezegd heb als reactie toen ik erop werd aangesproken.

Voor het verdere verhaal moet ik erop wijzen dat de certificeerder aangesteld is door het bedrijf zelf. Dat is in 1999 destijds opgenomen in de federale wetgeving, en ook van meet af aan in het Vlaamse decreet. Je kunt daarover discussiëren. Ik moet wel zeggen dat er bijna geen deskundigen ter zake zijn. Theoretisch kwamen er drie bedrijven in aanmerking om die certificering te doen. Dat is een zeer ingewikkeld proces. Het vergt enige kennis en in dit geval liefst ook wat ervaring. Maar het is eventueel aan het parlement of de parlementen om te oordelen of het een goed systeem is dat de certificeerder aangesteld wordt door het bedrijf zelf – de certificeerder moet onafhankelijk zijn en is niet gebonden door dat bedrijf – dan wel of er een aparte aanbesteding moet gebeuren, met eventuele complicaties van dien. Ik sluit niet uit dat je dan in een situatie zit dat je als overheid aanbesteedt en dat je geen indiener hebt bij de offertes die gevoerd worden, want het is een zeer, zeer smalle markt.

Het systeem zit nu zo in elkaar dat de certificeerder moet leveren wat gevraagd is en wat verwacht wordt, namelijk zeggen dat het conform is aan wat gevraagd is en aan de wettelijke bepalingen, en dat het de integriteit kan verzekeren van het verkiezingsproces. Dat is de stand van zaken, collega's.

De evaluatie zal gebeuren door het agentschap. We kennen de problemen. Nu al zegt Smartmatic dat twee problemen die in het oog sprongen, namelijk het verder stemmen in testmodus en het probleem van tweemaal na elkaar drukken, technisch opgelost kunnen worden. Het lijkt mij ook voor de hand liggend dat je dat technisch kunt oplossen als je weet wat het probleem is. Er zullen ongetwijfeld nog andere zaken zijn.

De techniciteit van de systemen op zich is natuurlijk van een andere aard dan de problemen die ons hier bezighouden. Ook die problemen mogen zich niet voordoen. Maar ik herhaal mijn voorbehoud: ik vrees dat er nooit een systeem van digitaal stemmen zal zijn waarbij nooit toestellen zullen uitvallen of problemen vertonen. Dat zal nooit kunnen, vrees ik. Maar de graad van bedrijfszekerheid moet toch van dien aard zijn dat de moeilijkheden tolereerbaar zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Waele heeft het woord.

Mevrouw Patricia De Waele: Minister, ik dank u voor uw uitvoerige toelichting. De belangstelling van de collega's toont aan dat dit onderwerp leeft en dat er met argusogen wordt gekeken naar hoe dit verder zal worden opgevolgd.

Ik zal mij niet wagen aan een uitspraak over wie gelijk heeft en wat nu het beste systeem is, met potlood en papier of elektronisch stemmen. We moeten mee zijn met onze tijd. Op dat vlak zitten we op dezelfde golflengte. Maar uiteraard moet gewaakt worden over de mogelijke problemen die zich bij digitaal stemmen kunnen voordoen.

Vanuit de federale overheid wordt nu gepleit voor een terugkeer naar stemmen met potlood en papier. Daarom zou ik ervoor pleiten om de universiteiten te laten onderzoeken in welke mate stemmen met potlood en papier tot problemen kan leiden. Dat zou de discussie zeker vooruit helpen.

Minister, de essentie van mijn vraag blijft hoe de toekomst van het stemmen eruit ziet. Kan die toekomst digitaal blijven standhouden? Heeft PricewaterhouseCoopers tijdens de tests kennisgenomen van dergelijke problemen? Volgens de persartikelen was dat het geval. Waarom hebben zij dat niet aan u gesignaleerd? Zullen er acties ondernomen worden tegen PricewaterhouseCoopers, mocht blijken dat zij dergelijke problemen niet gesignaleerd hebben?

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Minister, we moeten uit dit incident lessen trekken. Ik vind het zeer eigenaardig dat de certificering gebeurt door de firma zelf, en dat ze daarvoor contractueel een andere firma moeten aanstellen. Misschien is het inderdaad niet gemakkelijk om het anders aan te pakken, omdat je dan misschien geen inschrijvers hebt. Maar laat ons uit deze fouten in elk geval lessen trekken voor de toekomst.

Stemmen met potlood en papier geeft ook problemen. Men zou kunnen trachten om de interventietijden nog in te korten door mobiele teams op te zetten die meer lokaal actief zijn dan nu. Nu moeten ze namelijk vanuit een centrale locatie vertrekken. Dat moet allemaal eens goed bekeken worden.

Uit fouten inzake de certificering kunnen we altijd leren. Het zijn zelfs geen fouten, maar eerder onvolkomenheden.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

De heer Marnic De Meulemeester: Voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord, maar ik heb een vraagje voor u. Het zou nuttig zijn om op het ogenblik dat alle evaluatierapporten klaar zijn, hier een debat te kunnen voeren over een algemene evaluatie. Dat lijkt me nuttig met het oog op de toekomst. Kan dit?

De voorzitter: De heer Durnez heeft het woord.

De heer Jan Durnez: Ik sluit me aan bij de vraag van de collega over de verdere bespreking en de beschikbaarheid van de resultaten. Wij krijgen de resultaten via www.vlaanderenkiest.be, maar daarin missen we de lijststemmen zowel voor de gemeente als voor de provincie, en missen we bij de provincie de naamstemmen die geteld zijn per gemeente. Wordt dat nog aangevuld? Het is immers nuttige informatie voor wie analyses wil maken van de verkiezingen. In de federale boeken stonden die gegevens vroeger wel, en die missen we nu.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Minister, u hebt niet geantwoord op de vraag over het wachtwoord en of vanuit Brussel doorgegeven werd dat men kon gaan stemmen in andere bureaus. Dit is toch wel belangrijk. We mogen hier niet lichtzinnig over doen. Bij ons bijvoorbeeld is iemand geen schepen geworden omdat hij drie stemmen te weinig had. In een verkiezing is iedere stem heel belangrijk. U moet het maar meemaken om kennissen die niet kunnen stemmen te zien vertrekken naar Zaventem, wetende dat hun stem doorslaggevend kan zijn om een schepenambt in de wacht te slepen. Een schepen wordt aangeduid volgens het aantal voorkeursstemmen. *(Opmerkingen)*

De collega's zijn het daar misschien niet mee eens, maar het wordt in veel gemeenten zo gedaan. De voorkeurstemmen zijn in elk geval een aanduiding, een parameter, voor wie verkozen is en wie uiteindelijk schepen wordt. We mogen dit niet lichtzinnig opnemen. Het is normaal dat men een half uur moest wachten, maar de mensen in kwestie zijn dan naar Zaventem vertrokken. Het zijn mensen die niet hebben kunnen stemmen en daar zijn andere mensen het slachtoffer van geworden, dat heb ik kunnen vaststellen in mijn eigen gemeente. U kunt van mening zijn dat het geen goede manier is om zo de schepenen aan te duiden, maar in onze gemeente hadden we afgesproken – net als in vele andere gemeenten – om ons te baseren op het aantal voorkeurstemmen. Dat is heel democratisch. Ook de president van Amerika zal straks misschien worden aangeduid op basis van één stem verschil.

De voorzitter: Collega's, ik vind de suggestie van de heer De Meulemeester een goede suggestie. De minister kan misschien meteen antwoorden wanneer de rapportage en de analyse worden verwacht. Ik stel voor om, gelet op de heel geanimeerde gesprekken vandaag, het debat voort te zetten en er eventueel ook een conclusie aan te verbinden vanuit deze commissie.

Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mevrouw De Waele, ik heb al geantwoord op uw vraag, dat is één keer in een werkdocument van PwC aan bod gekomen. Het werd ons niet gesignaleerd, dat heb ik al gezegd.

Mijnheer Verfaillie, in verband met de certificering is het zo dat wij de bedrijven die kunnen certificeren, erkennen. Het is een heel moeilijk werk dat veel expertise en kennis vergt. Als overheid kunnen we dat niet zelf doen. Ik denk dat geen enkele overheid, lokaal, Vlaams of federaal, dat soort testen kan doen, we zijn dus afhankelijk van derden. Het systeem dat destijds, in 1999, door de federale overheid werd gekozen, houdt in dat het bedrijf zelf de certificering door een onafhankelijke certificeerder – maar die heeft toch ook een reputatie, we moeten daar dus goed over nadenken – moet laten uitvoeren en moet bevestigen dat wordt beantwoord aan alle integriteitsvereisten. Als we daarover nadenken, laten we het dan ook grondig doen.

En dan kom ik tot de evaluatie, voorzitter. Ik ben uiteraard bereid om als het verslag, het rapport van ABB er is, de zaak eens in zijn totaliteit bespreken, ook al zijn wij het niet die de eerstvolgende verkiezingen organiseren. We zullen dat ook doen in overleg met de FOD Binnenlandse Zaken, dat heb ik al gezegd. We zullen dat morgen al doen, om ervoor te zorgen dat ze er lering uit kunnen trekken. Het omgekeerde, dat niet doen, dat zou pas dom zijn, we hebben er gezamenlijk belang bij.

Mijnheer Vanden Bussche, in de VS wordt de president door de kiesmannen aangeduid. Het zal niet altijd op een stem van een kiezer aankomen. Het gaat om het aantal kiesmannen. *(Rumoer)*

De heer Van Hauthem heeft terecht gesteld dat schepenen niet rechtstreeks worden verkozen. We zouden een dergelijk systeem kunnen bedenken. Dat is nu echter niet gebeurd. Dit betekent echter niet dat elk probleem er geen te veel is. Ik doe daar niet lichtzinnig over. Dat ik uw argumenten niet deel, betekent niet dat ik niet vind dat de problemen allemaal moeten worden opgelost. Ik heb de context geschetst. Als er problemen zijn, moeten die worden opgelost.

Indien ik me niet vergis, is in 2007 of in 2008 al een universitaire studie over de diverse stelsystemen, met inbegrip van potlood en papier, uitgevoerd. Die evaluatie is al gebeurd. We kunnen hier nu ook rekening mee houden.

Ik weet niet of veel aanwezigen ooit als getuige of als teller in een telbureau hebben gezeten. Ik heb het aantal stemmen nooit weten kloppen. In het stembureau zijn een aantal stemmen binnengekomen. Toch zit er altijd een klein verschil op. Dit staat los van het probleem met de naamstemmen.

Het is niet de bedoeling nu het proces van het stemmen met potlood en papier te maken. We wilden elektronisch stemmen en dus is het op die manier gebeurd.

Mijnheer Vanden Bussche, uw laatste punt had betrekking op de bureauvoorzitters die met een bepaald probleem werden geconfronteerd. Indien ze belden, kregen ze te horen dat ze de kiezers naar andere bureaus moesten afleiden. Er zijn er ook die niet hebben gebeld. U hebt wel een punt. We zouden dat beter in de instructies opnemen. Indien er bepaalde problemen zijn, kan de voorzitter het best naar andere stembureaus doorsturen. Die problemen zijn er in het verleden ook al geweest. Dit punt stond niet in de instructies vermeld. De personen die hebben gebeld, hebben onmiddellijk de raad gekregen de kiezers naar een ander bureau te

sturen. Sommigen hebben misschien niet gebeld. Dit had beter in de instructies gestaan. Dat is sinds de invoering van het elektronisch stemmen nooit in de instructies opgenomen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over het aanstellen van een schepen voor Vlaamse Aangelegenheden - 155 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Voorzitter, mijn vraag om uitleg is zeer kort. Ik wil niet op de problematiek van een welbepaalde stad ingaan. Ik laat dat aan de politici van die bepaalde stad over.

Iedereen weet dat ik in de Vlaamse Rand woon. Daar ontwikkelt zich momenteel een discussie over de inhoud van het ambt van schepen van Vlaamse Aangelegenheden. Ik moet vaststellen dat gemeentebesturen die geen schepen van Vlaamse Aangelegenheden aanstellen, voor slechte Vlamingen doorgaan. Wie in zijn bevoegdheidspakket geen schepen van Vlaamse Aangelegenheden opneemt, wordt bijna verdacht gemaakt.

Tijdens de verkiezingscampagne hebben we moeten vaststellen dat bepaalde partijen over Vlaamse gemeenten hebben verklaard dat er aan de loketten en met de ouders Frans wordt gesproken. Dat is stemmingmakerij. Nu zullen alle problemen met een schepen van Vlaamse Aangelegenheden plots worden opgelost. Het is de bedoeling de toepassing van de wet te bewaken. Mij stoort dat enigszins, maar dat is in feite nog niet de grond van de zaak.

De minister heeft verklaard dat hij de aanstelling van een schepen van Vlaamse Aangelegenheden een goede zaak vindt. Ik weet niet meer op welke website of in welke krant hij dat heeft verklaard. Volgens mij hangt dit samen met een discussie die we in de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand al vaak hebben gevoerd.

Het gaat me om de Nederlandstalige gemeenten in de Rand. Ik heb het dus niet over de faciliteitengemeenten. De problematiek verschuift steeds meer. Vroeger ging het om een communautaire problematiek. De Franstaligen weken uit van Brussel naar randgemeenten als Dilbeek, Sint-Pieters-Leeuw of Zaventem. De laatste jaren is er een andere migratiestroom op gang gekomen. Die nieuwe stroom heeft steeds minder betrekking op wat we vroeger de Franstalige bourgeoisie noemden. Het gaat steeds meer om anderstaligen.

We merken in de scholen dat 60 tot 70 procent van de kinderen in sommige scholen niet het Nederlands als thuistaal hebben. Ook Kind en Gezin stelt vast dat veel ouders Nederlandstalig noch Franstalig zijn. We hebben dat in de commissie al vaak besproken. De thuistaal is vaak een andere taal. De thuistaal is zeker niet het Nederlands. We zien dit niet enkel in de scholen, maar ook in het openbaar leven. Die mensen wonen in gemeenten als Zaventem of Dilbeek en worden daar steeds actiever.

Historisch gezien, hebben de Franstaligen die in de jaren 70 en 80 in die gemeenten kwamen wonen, absoluut niet aan het sociaal leven deelgenomen. Nu is er een instroom aan anderstaligen in de brede zin van het woord aan de gang. Die jonge kinderen zijn in onze scholen en in onze sportverenigingen aanwezig. Er ontstaat daar een problematiek met betrekking tot het Vlaams karakter.

Deze problematiek draait vooral om inburgering. Taal is een belangrijke inburgeringsfactor. Het gaat ook om het onthaal. Vroeger was er in feite geen onthaal van de Franstalige inwijkelingen uit Brussel. Nu proberen we steeds meer in te spelen op het potentieel van die

mensen die uit Brussel inwijken. We wijzen hen op het Vlaams karakter en op de inburgerings- en taalcursussen die overal worden georganiseerd.

Ik vind de inhoud van een dergelijke schepenfunctie heel belangrijk. De nadruk zou veeleer hierop moeten liggen en niet op de stelling dat we Vlaams zijn. In Aalst zullen blijkbaar Vlaamse vlaggen aan het station hangen en zal op elk straatnaambordje een Vlaams leeuwtje staan. Het komt er niet op aan te stellen dat we Vlaams zijn. Ik vind dat een totaal verkeerde benadering.

Het gaat om Nederlandstalige gemeenten. We moeten daar niet te sterk de nadruk op leggen. Dat die gemeenten Nederlandstalig zijn, is immers een evidentie. De afgelopen jaren heeft geen enkel gemeentebestuur met betrekking tot het taalgebruik aan de loketten en dergelijke concessies gedaan. We moeten ons op dat vlak geen complexen aanmeten. Er zijn geen betere of slechtere Vlamingen.

Waar we wel voor moeten zorgen, is voor een onthaal- en integratiebeleid in onze scholen en in onze sportverenigingen. Ook bij het toekennen van woningen, van allerhande voorzieningen en van opleidingen dienen we de nadruk te leggen op taal als factor van integratie en niet als factor om zich te onderscheiden van anderen. Taal dient op een positieve manier gebruikt te worden en niet op een manier zoals ik dat op tv heb gezien – maar misschien beantwoordden die beelden niet aan de realiteit.

Minister, u bent bevoegd voor het binnenlands bestuur. We zien steeds meer het schepenambt van Vlaamse Zaken opduiken. Welke inhoud dienen we daaraan toe te kennen en hoe kunnen we op een positieve manier de integratie van nieuwkomers beklemtonen? Dat is belangrijk in de Vlaamse Rand. De volgende jaren zal er immers niet zozeer meer sprake zijn van een francofone inwijking, maar van een inwijking van anderstaligen, met alle mogelijke nationaliteiten en verschillende culturele achtergronden. We moeten hun ook kansen bieden om zich te integreren. Kijk naar onze scholen: veel van die kinderen lopen nu school in het Nederlands. Ze kiezen ook steeds meer sportverenigingen met Nederlandstalige trainers en coaches. De taal biedt hun mogelijkheden. Dat was vroeger niet het geval voor de francofone burgerij die in de Rand kwam wonen maar er zich totaal niet integreerde en geen enkele inspanning deed om zich maatschappelijk te oriënteren.

Minister, hoe kijkt de Vlaamse Regering daartegenaan? Vele gemeenten zijn momenteel bezig met bestuursakkoorden. Los van wat er in een bepaalde stad gebeurt, moet het parlement eens op een positieve manier van gedachten wisselen over deze problematiek.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire: De vraag van de heer Van Rompuy laat me toe om een aantal zaken te verduidelijken. Hij was goed begonnen met te zeggen dat hij zich niet ging bemoeien met de interne keuken van Aalst – een zeldzaamheid voor politici in Vlaanderen vandaag de dag. Maar ik vind het wel wat jammer dat hij er op het eind van zijn vraag dan toch een beetje een karikatuur van maakt. Ik kan hem geruststellen: in gemeentes zonder schepen van Vlaamse Zaken wonen daarom geen slechte Vlamingen. Het behoort tot de autonomie van elke gemeente om al of niet een dergelijk ambt in te stellen.

Collega's, het gaat over een fenomeen van internationalisering van het kerngebied van Vlaanderen. Het is een recent fenomeen, dat de territoriale grenzen van de gemeenten die tot de Rand behoren begint te overstijgen. Waar vroeger de problematiek van de internationalisering beperkt werd tot de onmiddellijke omgeving van Brussel, zien we nu dat in het westen van Brussel ook de provinciegrens wordt overgestoken. Dat heeft natuurlijk te maken met een aantal geografische fenomenen zoals de spoorlijn Liedekerke-Denderleeuw-Erembodegem-Aalst. Het fenomeen dat zich tien jaar geleden in Vlaams-Brabant voordeed, manifesteert zich nu in het oosten van Oost-Vlaanderen. Is het dan zo fout om te kijken wat de best practices zijn van de Vlaams-Brabantse gemeenten die daar al tien jaar of langer mee bezig zijn en te trachten om wat daar nuttig is in het beleid, ook in Denderleeuw of Aalst in te voeren?

De terminologie ligt heel gevoelig. Men zou natuurlijk ook over een schepen van Inburgering of Onthaal kunnen spreken. Alleen stel ik vast dat, als je ter zake een consistent beleid wilt ontwikkelen, het dan niet alleen gaat over de integratie van de nieuwe inwoners – dat is natuurlijk wel de kern van de zaak –, maar dat je daar de hele gemeenschap moet bij betrekken. Het gaat ook over scholen, verenigingsleven, middenstand. En dan vind ik ‘schepen van Onthaal’ een schrale benaming.

Met mijn laatste opmerking sluit ik aan bij wat daarnet is gezegd. Minister, we hebben nu een nogal diffuse terminologie. Sommige gemeenten hebben een schepen van Vlaamse Aangelegenheden, Vlaams Karakter, Vlaams Beleid, Vlaamse Zaken. Kan men daar niet naar enige uniformiteit streven, natuurlijk rekening houdend met de autonomie van de gemeenten? Dat zou een en ander kunnen ophelderen.

De Voorzitter: Mevrouw Zamouri heeft het woord.

Mevrouw Khadija Zamouri: Minister, ik sluit mij aan bij de vraag van collega Van Rompuy. Ik vind helemaal niet dat hij er een karikatuur van maakt. Ik ga regelmatig zwemmen in het zwembad van Dilbeek, en daar staat geschreven: “Hier zwemt men in het Nederlands”. Dat bestaat dus, dat is helemaal geen verzinsel. Mijn zoon vroeg me wel hoe men dat doet, zwemmen in het Nederlands. (*Gelach*)

Minister, het boeit me enorm om te weten wat het takenpakket is van zo’n schepen van Vlaamse Zaken. Ik denk dat dat een fantastisch takenpakket kan worden. Maar ik hoorde u tijdens andere commissievergaderingen zeggen dat u als minister van Inburgering eerder voor een transversale aanpak bent. Uw transversale aanpak ontbreekt hier. Hebben we dat nu echt nodig, of kunnen we de schepenen die er zijn stimuleren om daar extra aandacht aan te besteden?

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Ik vind het een beetje een eigenaardige vraag. Mijnheer Van Rompuy, u zegt dat uw vraag niet over Aalst gaat, maar de eerste zin van uw vraag die u hebt ingediend, luidt: “Naar aanleiding van het aanduiden van een schepen voor Vlaamse Aangelegenheden in de stad Aalst is er een publiek debat ontstaan over de inhoud van deze functie.”

Het gaat uiteraard niet over Aalst. U hebt dat blijkbaar door, maar de vraag is geagendeerd en dus begint u uit te wijden over de internationalisering van de Rand. Minister, wij hebben het in de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand, ook met de heer Van Rompuy, gelukkig en terecht, daar al veelvuldig over gehad. Het is een beetje een virtuele vraag. Hier aan de minister komen vragen wat de inhoud zou moeten zijn van een bepaald schepenmandaat vind ik zeer verregaand. Ik laat het aan de Aalstenaars en het schepencollege van Aalst over om te bepalen wat goed is voor hun stad.

Het feit dat men in steeds meer gemeenten denkt om een functie te creëren van schepen voor Vlaamse Aangelegenheden – of Vlaams Beleid of wat dan ook – of dat men denkt dat daarvoor iets te doen valt, zegt al veel over de razendsnelle ontnederlandsing. En dat gaat over veel meer dan de Rand.

Moeten wij nu aan de minister vragen wat de inhoud is van een schepenfunctie? Het staat iedere gemeente vrij om om het even welke functie voor een schepen in het leven te roepen. Wij hebben zelfs een schepen van Militie. Het is wat belachelijk, maar het is zo. Ik ga toch ook niet aan de minister vragen wat hij daarvan denkt? Ik hoed er mij voor om de minister hier te horen antwoorden: “Volgens ons moet een schepen van Vlaamse Aangelegenheden, Vlaams Beleid, Vlaamse Zaken of hoe je het ook wil noemen, die en die en die inhoud hebben.” Dat is de taak van de gemeente.

Mijnheer Van Overmeire, beste Karim, uit heel deze controversie blijkt: eens Vlaams Blokker geweest, blijkbaar altijd Vlaams Blokker.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Voorzitter, ik heb mij ook afgevraagd of een schepen bevoegd voor Vlaams Beleid zinnig zou kunnen zijn. Ik heb gisteren mijn klassieke bezoek gedaan aan de gemeentescholen naar aanleiding van de 11 november-herdenkingen en de Eerste Wereldoorlog. Ik heb vastgesteld dat de kinderen niet veel meer weten over de Vlaamse ontvoogdingsstrijd. Dat punt komt in het onderwijs niet meer naar bod. Dat zou misschien een invulling kunnen zijn van de taak van een schepen van Vlaams Beleid. Hij zou erop moeten toezien dat men in de gemeentescholen over de Vlaamse ontvoogding leert.

Maar er is nog iets veel belangrijkers. Ik vroeg ook wie 'De Vlaamse Leeuw' kon zingen. Toen bleek dat in de gemeentescholen 'De Vlaamse Leeuw' niet wordt aangeleerd. Ik heb gezegd dat we dat vanaf dit jaar onmiddellijk zullen invoeren: de kinderen moeten in de gemeentescholen verplicht 'De Vlaamse Leeuw' kunnen leren zingen.

Een derde invulling zou kunnen zijn dat de 11 juli-vieringen, die bij ons aan een comité worden toevertrouwd, zouden worden toevertrouwd aan een schepen van Vlaams Beleid. Ik vind het dus nog niet zo belachelijk om dat in te voeren.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, het verwondert mij dat ik deze vraag krijg als minister van Binnenlands Bestuur. Het is u allemaal bekend dat het decreet er niet in voorziet dat er schepenen zijn met bepaalde bevoegdheden, laat staan dat ik mij als minister van Binnenlands Bestuur zou uitspreken over de inhoud van de bevoegdheden. Er is een college, en dat beslist collegiaal. Er is een soort gewoonte ontstaan, een goede gewoonte, dat schepenen belast worden met een bepaalde bevoegdheid. Maar het is het college dat beslist en niet de individuele schepen.

Mevrouw Zamouri, als er een beleid wordt gevoerd, is het inderdaad een transversaal of collegiaal beleid of hoe je het ook wilt noemen. Ik spreek mij als minister van Binnenlands Bestuur niet uit over de inhoud. Ik heb gezien dat minister Smet de steden en gemeenten heeft opgeroepen tot het aanduiden van een schepen van Gelijke Kansen. Als ik heb over de Vlaamse Rand, dan kan ik u zeggen dat ik het ook goed vind dat er in het beleid aandacht wordt gegeven aan het Vlaamse beleid.

Tot nu toe zijn er in de Vlaamse Rand al diverse schepenen voor Vlaamse Aangelegenheden. Soms heet dat Vlaamse Zaken, de andere keer Vlaams Beleid, Vlaamse Materie of Vlaams Karakter. Dat was in de voorbije periode al zo in meerdere gemeenten, zoals Affligem, Beersel, Dilbeek, Halle, Hoeilaart, Kampenhout, Kapelle-op-den-Bos, Kortenberg, Londerzeel, Machelen, Opwijk, Overijse, Sint-Pieters-Leeuw, Tervuren en Zemst. Ik heb ook gemerkt dat het gaat over schepenen van diverse gezindheden en partijen. Wat voor mij telt, maar dan spreek ik als minister bevoegd voor de Vlaamse Rand, is dat er een goed beleid wordt gevoerd.

Mijnheer Van Rompuy, u en anderen hebben de analyse gemaakt. We hebben die al dikwijls gemaakt, ook in de commissie Vlaamse Rand. Er is een groot probleem van ontnederlandsing. Dat rees vroeger inderdaad door de inwijking van de Franstalige bourgeoisie vanuit Brussel. We kunnen niet zeggen dat dit niet meer gebeurt, maar er is het veel grotere fenomeen van de internationalisering en het migratieprobleem. Ik zal hier niet diepgaand ingaan op de analyse. Dat zullen we doen in de commissie Vlaamse Rand. Er is echter het fenomeen dat bepaalde kleine gemeenten soms 25 à 30 procent inwoners en gezinnen tellen die niet het Nederlands als thuistaal hebben. Ik denk dat ieder weldenkend lid van dit gremium zal zeggen dat dit problemen creëert. Als men niet de taal spreekt en niet voldoende geïntegreerd is, zijn er moeilijkheden om een hechte samenleving te maken, om een democratische gemeente te kunnen maken waar iedereen kan participeren. Als minister bevoegd voor de Vlaamse Rand hamer ik er dus altijd op dat er een onthaalbeleid moet worden gevoerd, dat men een inburgerings- en integratiebeleid zou voeren. Er moet een

beleid worden gevoerd ter behoud en versterking van het Nederlandstalige karakter van de gemeente. Hoe men dat noemt, dat is niet mijn zaak. Dat behoort tot de gemeentelijke autonomie. Ik heb ook gezegd dat het decreet zelfs niet in een schepen met bevoegdheden voorziet. Het gaat over colleges. Ik ben blij dat een stad of gemeente zich bekommert over dit probleem en een beleid voert ter zake. Mevrouw Zamouri, dat is inderdaad een horizontaal beleid, een transversaal beleid.

In de commissie Vlaamse Rand is er al lang een vraag dat aan gemeenten in de Vlaamse Rand een ondersteuning zou worden geboden, een leidraad die een aantal basisgegevens bevat. Ik heb die gids laten uitdelen. Dat is opgemaakt in samenwerking met onze partners, die bekend zijn: de vzw 'de Rand', de provincie Vlaams-Brabant, het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant, het Provinciaal Integratiecentrum (PRIC) van Vlaams-Brabant en nog een aantal andere partners. Die gids heeft het over de taalwetgeving, met de gangbare regels. Hij heeft het over een kader voor woonbeleid en geeft hulp bij het opstarten en uitwerken van een taalbeleid, zoals geïnitieerd door het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant.

Ten slotte en niet onbelangrijk – integendeel – geeft hij een aantal tips over de start en de uitbouw van een degelijk integratiebeleid. Dat lijkt me het belangrijkste, als er problemen rijzen qua ontnederlandsing, als er sprake is van een grote inwijking in de gemeente die leidt tot problemen om dat alles op te vangen. Dat zijn relatief nieuwe problemen die vaak in kleine gemeenten rijzen, die daar niet goed mee kunnen omgaan, die daar last mee hebben. We ondersteunen en helpen die gemeentebesturen. We hebben dat aangekondigd. Dat stond ook in de beleidsbrief.

We hebben gewacht tot na de verkiezingen om de leidraad te verspreiden. Het lijkt me ook beter dat uit de electorale periode te houden. Voor mij telt dus dat elke gemeente die dat fenomeen kent, een beleid voert ter zake, onder welke vorm dan ook, via een schepen of niet. Ik ben daar blij om. Die schepen zal tot taak hebben dat beleid horizontaal te voeren, zodat dit gebeurt in het woonbeleid, in het culturele leven, in het integratiebeleid en noem maar op. Dat is voor mij de essentie van de zaak.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Het is goed dat we daarover eens van gedachten wisselen. Dat moet lokaal worden ingevuld, maar we moeten dat zien in het licht van een bepaalde filosofie. Bepaalde partijen hebben een andere filosofie over integratie, inburgering en het vrijwaren van het Nederlandstalige karakter. Iedereen moet dat voor zichzelf invullen. Minister, ik dank u voor uw antwoord. Dat is ook de filosofie van onze partij bij de invulling van een dergelijk beleid, wat ook de naam moge zijn. U hebt de juiste weg getoond, meen ik. In de toekomst zal dit in die richting moeten worden ingevuld.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire: Minister, ook ik dank u voor uw antwoord. Ik wil er toch nog even uw aandacht op vestigen dat de Vlaamse Regering een specifiek beleid heeft voor de negentien gemeenten die we kennen als de Vlaamse Rand, maar dat nu die problematiek de grenzen van die negentien gemeenten overschrijdt en die evolutie zeer snel gaat. Het is een recent fenomeen, maar het is daadwerkelijk een probleem. Ik nodig u uit om ter plaatse te komen kijken. Misschien moet u er toch eens over nadenken om die geografische omschrijving van de Vlaamse Rand te veranderen, of ter zake toch bijkomende maatregelen te nemen.

Collega's, wat de Aalsterse situatie betreft, maak u vooral geen zorgen. Er zijn drie coalitiepartners. Twee ervan hebben unaniem het raamakkoord ondertekend, waaronder ook de partij van de heer Van Rompuy, die daar geen enkele opmerking over heeft gemaakt, die daar volledig mee akkoord gaat. Zoals u weet, heeft de derde partner deze nacht met een tweederdemeerderheid zijn akkoord gegeven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over financiële steun van de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe aan Franstalige UF-gekozenen in Zaventem - 167 (2012-2013)

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Mijnheer Van Hauthem, het spijt me dat ik nog een vraag stel.

Voorzitter, minister, geachte leden, mijn vraag gaat over de burgemeester van Sint-Lambrechts-Woluwe. Mijnheer Van Eyken, zijn naam klinkt ons vertrouwd in de oren. Het gaat over de heer Maingain, uw partijgenoot. U weet dat in de Lombardakkoorden was voorzien dat men een bonus zou krijgen van 300.000 euro als men een Vlaamse schepen zou aanstellen. Dat geld wordt overgemaakt door de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) aan het gemeentebestuur van de gemeente die een Vlaamse schepen opneemt. Ik wist dat ook niet.

In Sint-Lambrechts-Woluwe is dat ook gebeurd. Daar is een zogenaamde Vlaamse schepen aangesteld. De heer Maingain heeft daardoor geld in zijn kas gekregen. Ik weet niet of het nu 300.000 of 500.000 euro was. Hij kondigt aan met dat geld de Franstalige UF-verkozenen in de gemeenteraad van onze gemeente, Zaventem, te zullen ondersteunen. Het is de bedoeling dat dit geld van de VGC wordt uitgegeven in de gemeente, maar hij gaat in de Vlaamse Rand de UF-gekozenen ondersteunen. Mijnheer Van Eyken, ik weet niet waarom hij Zaventem heeft gekozen. *(Gelach. Opmerkingen)*

Mijnheer Van Overmeire, onze gemeente is een echte Vlaamse gemeente, met de tandem Vermeiren-Van Rompuy. We zijn wel gemiddeld 70 jaar oud. We hebben trouwens altijd in kartel bestuurd. Op dat vlak hebben we geen enkel complex.

Minister, wat is de wettelijkheidsgraad dat een gemeentebestuur van een Brusselse gemeente, die onder andere van de VGC geld heeft gekregen, niet alleen de Franstaligen in de gemeenteraad ondersteunt – wat hij daarmee bedoelt, weet ik niet –, maar ook Franstalige bibliotheken opricht? We hebben altijd gezegd dat de Franse Gemeenschap geen initiatieven kan nemen in eentalig Nederlandstalige gemeenten zonder faciliteiten. Minister, daarop is nog geen duidelijk antwoord gekomen. Is het wettelijk toegelaten dat een Brussels Franstalig gemeentebestuur Franstalige culturele activiteiten en Franstalige gekozenen in de gemeenteraden van eentalig Vlaamse gemeenten zoals Zaventem ondersteunt?

De heer Maingain zei dat hij met gemeentelijk geld ook ontwikkelingsprojecten in Rwanda kan steunen. Waarom zou hij, zoals hij zegt, de Franstalige verkozenen niet kunnen ondersteunen of bibliotheken oprichten in een gemeente als Zaventem? Is dat wettelijk? Wat kan een gemeentebestuur zoals dat van Zaventem daartegen doen?

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: De heer Van Rompuy zou beter schepen van Vlaamse Zaken worden in Zaventem. Dan zou hij in die hoedanigheid daartegen kunnen optreden.

Alle gekheid op een stokje, dit heeft niets meer te maken met gemeentelijke autonomie, maar alles met politiek cynisme dat ten top wordt gedreven. We hebben inderdaad de Lombardakkoorden waarbij men gewoon geld kreeg indien men een Nederlandstalige schepen in zijn schepencollege opnam. Het geld was niet bestemd voor iets, het was er gewoon. Het was bijvoorbeeld niet bestemd voor Nederlandstalig onderwijs of Nederlandstalige kinderopvang: je kreeg een bepaalde som geld als je een Vlaamse schepen

aanstelde. Dat was het cynisme van het akkoord zelf. Het komt niet van de VGC, maar van het gewest, geloof ik. Maar dat is een detail.

In 2009 waren er nog twee gemeenten die dat niet hadden gedaan. Uiteraard rijke gemeenten die de centen niet nodig hadden, waaronder Sint-Lambrechts-Woluwe. De burgemeester heeft gezegd dat hij daarmee de Franstaligen in Zaventem wil ondersteunen. Hij dacht aan een bibliotheek, een vertaaldienst, juridische hulp enzovoort. Uiteraard is dit een provocatie: als men een Vlaamse schepen aanstelt, krijgt men geld, en daarmee gaat men de Franstaligheid in de Rand nog mee stimuleren ook. Dat is het cynisme ten top. De vraag of dit al of niet wettelijk is, is terecht.

Op een even cynische manier heeft men de vergelijking gemaakt dat gemeenten aan ontwikkelingssamenwerking doen in heel de wereld, dus waarom ook niet in Zaventem? Daar komt het op neer om de wettelijkheid van die maatregel te onderschrijven. Of het nu wettelijk wel of niet is toegelaten, een gewest mag en kan het niet doen, want dan gaan we naar het Grondwettelijk Hof. Een gemeente, dat is wat anders. Daar zijn geen juridische mogelijkheden, denk ik, maar er stelt zich een politiek probleem, los van het feit of het wel of niet wettelijk is. Ik geloof het niet, maar goed, zelfs indien het wettelijk zou zijn, is dit gewoon een politiek probleem.

Minister, dan kunt u twee dingen doen. U kunt uw collega van Binnenlandse Aangelegenheden van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest aanspreken om die gemeenten tot de orde te roepen. U hebt stokken genoeg achter de deur. Er zijn nog genoeg samenwerkingsakkoorden te sluiten over allerhande onderwerpen met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Indien zij niet optreden, dan kunt u dat als stok achter de deur houden: als jullie gemeente de verfransing, of beter de ontnederlandsing in de nieuwe terminologie, nog een beetje gaan ondersteunen met geld dat gepland is omdat er een Vlaamse schepen komt, dan gaan die samenwerkingsakkoorden niet door. Los van het wettelijke, is dit vooral een politiek probleem.

De voorzitter: De heer Van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken: Minister, mij verbaast het dat de heer Van Rompuy zegt dat dit een probleem is dat Zaventem in de kijker zet. Het geld wordt via de Lombardakkoorden aan de gemeenten gegeven. Er wordt niet gezegd dat het aan dit of dat moet worden besteed. Het komt uit de volledige pot van de gemeente. Het is de coalitie in Sint-Lambrechts-Woluwe of in een andere gemeente die bepaalt hoe ze haar geld uitgeeft.

Ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om te zeggen dat de Franse Gemeenschap onder andere in Zaventem elke dag groeit. De UF is de tweede grootste partij in Zaventem. Het is dan ook normaal dat de Franse Gemeenschap enig verenigingsleven zou kunnen hebben. De Franstaligen uit Zaventem kunnen nergens terecht om subsidies te krijgen om hun verenigingsleven te hebben. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

Mochten de Vlaamse gemeentelijke bibliotheken in de Rand Franstalige boeken aanbieden, dan zouden er minder problemen zijn. In Tervuren bijvoorbeeld is het aanbod Franstalige boeken te laag volgens de vraag. Enkele particulieren legden dan wat geld bijeen om wat boeken te kopen en een bibliotheekje op te richten, maar dat werkt zonder subsidies. Dan is er ook het probleem van hoe men tegenover de Franse Gemeenschap staat in sommige gemeenten waar de Franstaligen een groot percentage uitmaken van de bevolking. Ik denk aan Zaventem en Tervuren. Er zijn bepaalde gemeenten zonder faciliteiten, waar dat probleem bestaat.

Tot eind jaren 90 was er een mogelijkheid voor verenigingen via de Franse Gemeenschap subsidies te krijgen. Dat is door het Vlaams Parlement aangevochten en daardoor is die subsidiestroom stopgezet.

De heer Joris Van Hauthem: Het is vernietigd, dus moet er iets anders komen?

De heer Christian Van Eyken: Het verenigingsleven, dat evengoed Nederlandstalig, Franstalig of anderstalig is, zou dan moeten worden gesubsidieerd vanuit de gemeente. Minister, over het probleem dat is gecreëerd door de verklaringen van de heer Maingain wil ik geen uitspraken doen. Ik wil wel het probleem van het verenigingsleven, het culturele leven aanbrengen. Als een Franstalige een Franstalig boek leest, wil dat niet zeggen dat hij daardoor enkel de Franstalige cultuur heeft. Het wil niet zeggen dat hij zich in het gemeentehuis niet uitdrukt in het Nederlands. In godsnaam, laat hem de mogelijkheid een cultureel leven te hebben in zijn eigen moedertaal.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Er is al veel gezegd. Over de feitelijke situatie ga ik niet veel toevoegen. Alleen wil ik bevestigen wat de heer Van Hauthem heeft gezegd. Volgens mijn inlichtingen is het niet zo dat de VGC daarbij is betrokken. Het budget gaat van de federale overheid naar het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, dat vervolgens overeenkomstig de criteria vastgelegd in hun ordonnantie met betrekking tot het Gemeentefonds, de verdeling doet. Het juiste bedrag ken ik niet, maar dat zal afhankelijk zijn van een aantal criteria, zoals dat ook bij ons het geval is. Niet voor elke stad of gemeente is dat hetzelfde bedrag. Het is in elk geval het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest dat dat geld rechtstreeks bezorgt aan de gemeente in kwestie.

Sint-Lambrechts-Woluwe had in het verleden inderdaad geen Vlaamse schepen. De heer Maingain heeft nu aangekondigd dat hij dat in de komende periode wel zou doen. Het extra geld dat hij zou ontvangen, zou hij gebruiken. Ik heb gelezen dat het gaat over het bezorgen van geld aan de Franstalige fractie in de Zaventemse gemeenteraad en de ondersteuning van de oprichting van een Franstalige bibliotheek in Zaventem. Het gaat om steun aan privépersonen, die uiteraard niet zal verlopen via de gemeente Zaventem. Zoveel is duidelijk.

Bestuurlijk is het ook duidelijk. De gemeente waar de heer Maingain burgemeester van zou worden, bevindt zich in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Ikzelf ben uiteraard niet bevoegd voor enig bestuurlijk toezicht op die gemeente, maar het is vanzelfsprekend dat, mocht er zo'n overdracht zijn – tot nu toe hebben we alleen maar woorden, maar geen daden – dit een aanvechtbare beslissing zou zijn.

Als dit zou gebeuren, ga ik minister-president Picqué contacteren. Als zich dat voordoet, moet daar bestuurlijk tegen worden opgetreden. Zou dat niet gebeuren, dan denk ik dat er nog altijd kan worden opgetreden door degenen die daarbij een belang hebben. Bij mijn weten kan elke inwoner van Sint-Lambrechts-Woluwe binnen de zestig dagen naar de Raad van State stappen. Ik denk dat je de wettigheid van die beslissing ernstig kunt aanvechten. Het kan toch niet de bedoeling zijn van de Lombardakkoorden dat er geld wordt getransfereerd naar Brusselse gemeenten om daar vervolgens initiatieven in Vlaanderen mee te betalen. Dit lijkt me een afwending te zijn van die middelen.

Er zit ook een solide argument in het gemeentelijke belang om dit aan te vechten. Je kunt niet zeggen dat het spoort met het gemeentelijke belang van een Brusselse gemeente om geld te geven aan een fractie van een partij ergens in een Vlaamse gemeente. We zijn nog niet zo ver. Naar mijn bescheiden mening zou elke inwoner van Sint-Lambrechts-Woluwe een belang hebben om dergelijke beslissing aan te vechten, mijnheer Van Eyken, net zoals destijds de begrotingsbepalingen heel terecht aangevochten zijn waarmee elk jaar opnieuw initiatieven in Vlaanderen werden betoelaagd. Het zou wel eens tijd worden dat u de indeling in taalgebieden begint te respecteren en dat u misschien eens een betoog zou houden dat de Franstaligen die in Zaventem komen wonen, zich integreren en aanpassen, net zoals de Vlamingen die massaal inwijken in Waals-Brabant zich aanpassen en geen faciliteiten en geen uitzonderingsregels vragen. Ze zeggen oké, dit is de indeling in taalgebieden en we gaan die respecteren.

Dat discours komt telkens opnieuw uit Franstalige hoek. Men neemt die fundamentele principes op de schop en zet ze op de helling, en dan stuurt men nog verwijten naar de Nederlandstaligen. Alles begint met respect voor de taalgebieden. Ik behoor niet tot degenen die de Lombardakkoorden hebben goedgekeurd, dat weet u goed. Samen met de broer van de eerste interveniënt ben ik ertegen van leer getrokken. Ik kan me voorstellen dat degenen die hier rond de tafel zitten en behoren tot de partij die dat wel hebben goedgekeurd, ook bevestigen dat dat toch niet de bedoeling kan zijn geweest van de Lombardmiddelen. Die waren bedoeld als steun aan de gemeenten die een Vlaamse schepen namen om ze vervolgens aan te wenden in Vlaanderen voor privé-initiatieven. Ik heb de bepalingen en de parlementaire voorbereiding niet meer nagelezen, maar dit lijkt me een totale afwending van de bedoeling.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Minister, ik dank u voor het antwoord. Er blijft wel een schemerzone bestaan. Wij zijn destijds nog naar het Arbitragehof getrokken. Het ging toen om subsidies vanuit de Franse Gemeenschap, komende van een begroting. Herinner u Carrefour en de discussies daarover. Hier gaat het om subsidies vanuit de gemeenten. Ik sprak inderdaad over de Vlaamse Gemeenschapscommissie, maar het is het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

We moeten dat juridisch eens goed bekijken. Als dat doorgaat, zou het de deur openzetten voor andere soorten activiteiten. Het gaat immers niet alleen om Maingain. Er zijn ook andere gemeentebesturen in Brussel die hun oog hebben laten vallen op de Vlaamse Rand. Dat blijft leven bij de Franstalige politici in het Brusselse. Het is belangrijk om dat eens na te gaan. Aankloppen bij de voorzitter van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest kan één element zijn. Een ander element kan zijn dat men inwoners een klacht laat indienen. We moeten eens bekijken of dat kan in een samenwerking tussen de gewesten, zoals de heer Van Hauthem zegt. Dat kan een stoorzender zijn. Men spreekt over het samenwerkingsakkoord tussen de gemeenschappen, dat al zoveel jaren aan de orde is, maar nooit is afgesloten.

Dit kan opnieuw voeding geven aan Franstalige politici om in de Rand te gaan opereren. Je ziet dat men na de splitsing van BHV nog altijd openingen zoekt om zijn oog op de Vlaamse Rand te laten vallen. In Zaventem zullen we ook als gemeentebestuur kijken hoe we, indien zich dat voordoet, daarop kunnen reageren. Misschien zal de nieuwe schepen van Vlaamse Aangelegenheden daar al een eerste taak hebben. Maar goed, die is nog niet aangeduid.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Wij hebben die Lombardakkoorden ook niet goedgekeurd. Het geld voor de Vlaamse schepen was het pendant van de gegarandeerde vertegenwoordiging van de Vlamingen in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.

Er is inderdaad een grijze zone. We zullen moeten uitkijken of het wettig is of niet. Daarom heb ik de vergelijking gemaakt. Van deelstaat tot deelstaat kan het niet, omdat het zo in de Grondwet is ingeschreven. Voor gemeenten ligt dat anders. De heer Van Rompuy opent de piste dat een inwoner of iemand die belang heeft, bijvoorbeeld een inwoner die zijn belastinggeld afgewend ziet, eventueel juridische stappen zou kunnen ondernemen. Kunt u dat juridisch ondersteunen, minister?

Ik zou in elk geval niet wachten om al een politiek signaal te versturen richting het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Wij redeneren vooral juridisch, maar op een moment dat we juridisch eventueel gelijk hebben, betekent dat nog niet dat we ook politiek gelijk hebben, want dan zoekt men toch andere manieren. Ten bewijze daarvan verwijs ik naar de BHV-akkoorden, de benoeming van de burgemeesters en alles wat daarrond hangt. We hadden juridisch gelijk, en dan gaat men de politieke akkoorden veranderen. Dan worden die wetten veranderd.

Ik zou dus niet wachten om nu al een serieus politiek signaal te versturen, met de boodschap: dit kan politiek gesproken niet.

De voorzitter: De heer Van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken: Minister, ik wil even reageren op uw uitspraak dat de Franstaligen zich moeten integreren of aanpassen. Ik heb nooit gezegd dat ze zich niet moeten aanpassen en dat ze nooit Nederlands moeten leren. Veel Franstaligen die in Zaventem, Tervuren of Overijse komen wonen, doen dat ook. Maar dat neemt niet weg dat die Franstaligen ook de mogelijkheid moeten hebben om een Franstalig boek te lezen uit een gemeentelijke bibliotheek. Het is niet omdat je geïntegreerd bent, dat je geen Franstalige boeken wilt lezen.

De heer Eric Van Rompuy: Er zijn toch Franstalige boeken in de bibliotheek van Zaventem?

De heer Christian Van Eyken: Ja, maar welk aandeel? Dat is de kwestie. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■